

MAGÁNTISZTVISELŐK

LAPJA

ELŐFIZETÉSI DIJ: EGY ÉVRE
60.000 K, FÉLÉVRE 30.000 K.
TELEFON: J. 150-07, J. 150-09

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓ-
HIVATAL: BUDAPEST, IV.
KERÜLET, ESKÜ-TÉR 5. SZÁM

VI. (XXXII) ÉVF. 3. SZÁM.

MEGJELENIK HAVONKÉNT EGYSZER

BUDAPEST, 1925 március 1

A Magyarországi Magántisztviselők Szövetsége évi jelentése az 1924. évről.

Általános helyzet.

Öt esztendő óta ugyanazon megállapítással kell kezdenünk évi működésünkről szóló beszámolóinkat. Minden szakszervezeti tevékenység alapföltétele a teljes és csorbitatlan egysülési és gyülekezési jog és föltétlen sajtószabadság. A magyar szakszervezeti mozgalom ezt az elmúlt évben sem tudta kivívni; gyűléseink, összejöveteleink bejelentés kötelezettsége alá estek, rendőri ellenőrzés alatt álltak, s a hatóságok „mérlegelésétől” függött, hogy a dolgozó és küzdő magántisztviselők gazdasági és szociális kívánságainak megbeszélése céljából összejöhettek-e, vagy sem. Fokozott mértékben állott ez a vidéki magántisztviselők helyzetére, ahol a helyi hatóságok följogosítottak vélték magukat annak elbírálására, hogy belügyminiszterileg jóváhagyott alapszabályokkal rendelkező országos Szövetségünk helyi csoportjának megalakítása az illető városban vagy községben „kivánatos-e”. Az állandó hatósági ellenőrzés nemcsak fölösleges adminisztratív megterhelést jelent egy szervezetnek, mint a közrendészet közegeinek, kiket végtére is más és hivatásukhoz közelebb eső teendőktől von el, hanem fölösleges megnehezítése a dolgozók küzdelmének is. Nem lehet csodálkozni azon, ha a magántisztviselők idegenkednek attól, hogy a rendőrhatalom közegeinek jelenlétében ösztönös és nyíltan föltárják sérelmeiket, panaszaikat, mert azt hiszik, hogy ez a rendőri jelentések nyomán munkáltatójuk fülébe jut és ezáltal állásukat veszélyeztetik. A legutolsó öt esztendő a főváros magántisztviselőit e szomorú állapotokhoz már többé-kevésbé hozzászoktatta, viszont a vidéken, ahol a tisztviselők sokkal kisebb számban vannak együtt és mindenki ügyesülve egyéni ellenőrzés alatt áll, ez igen nagy akadály, mely a szakszervezeti fölvilágosító munkát és a vidéken különösen súlyos kizsákmányolás ellen való védekezést még jobban megnehezíti.

Múltévi jelentésünkben a következő megállapítás található: „A magyar gazdasági élet versenyképességének alapja a multtal szemben — amikor a magyar ipar, kereskedelem, s mindenirányú vállalkozás szellemi munkásainak átlagos keresete semmiben sem maradt mögöttes az osztrák vagy cseh tisztviselőkének — a nemzetközi viszonylatban példátlanul olcsó magyar munkaerő lett.”

Az infláció tartama alatt pozitíve, a koronaromlás megszűnése után pedig negatíve bizonyosodott be ennek a tételnek az igazsága. Abban a percben, amikor megszűnt a kizsákmányolásnak az infláció nyújtotta különleges lehetőség, az egész magyar gazdasági élet alapjában megváltozott és az addig „fizetésihiányban, de munkabőségben” szenvedő tisztviselő-társadalom — a szanálás beköszöntésekor nemcsak fizetési, hanem munkahiányba is esett.

Az egysülési és gyülekezési jog szabadsága és az államhatalmi beavatkozással nem gyöngített szakszervezeti tevékenység az infláció és koronaromlás idején ki tudta volna küzdeni az árak és munkabérek túrható és helyesebb egyensúlyi állapotát, ami egyúttal azt is jelentette volna, hogy a magántisztviselők állásban létük idején jobban fölkészülhettek volna arra az időre, amikor a gazdasági válság folyamánként az állatalanság szomorú ideje elkövetkezik. A magyar kormánypolitika és a magyar gazdaságpolitika azonban a „laissez faire laissez aller” elvét csak a kapitalizmus irányában tartotta alkalmazandónak, míg a dolgozók felé kiméltlenül érvényesült a másik elv: guzsa kötni őket, amennyire csak lehet! Amikor a magántisztviselők helyzetéről szólunk, ezt az alapvető tényt előjáróban immár ötödször kell lezögezniük!

Munkaviszonyaink a szanálás előtt.

Az elmúlt év első néhány hónapja még a koronaromlás idejére esett, amidőn az árak hétértől-hétre emelkedtek és a bérszínvonal tartósan hanyatlott. Hivatalos index ebben az időben még mindig nem volt, számtalan sürgetés után

csinálta csak meg a Statisztikai Hivatal — 1924 végén a koronaromlás megszűnése után. A Szakszervezeti Tanács, valamint a Szövetségünk lapjában közölt drágulási számok ekkorra már átmentek a köztudatba és 1924. év első harmadában számos cég és vállalat igazodott ezen drágulási adatokhoz. A munkaadótestületek közül a legrendszeresebben a Magyar Vasművek és Gépgyárak Egyesülete foglalkozott a tisztviselők bérkérdésével és a hó végén kiküldött körlevelei utasítást tartalmaznak a tisztviselő-bérlista bizonyos százalékos emelésére vonatkozólag. E körlevelek szerint a gyáripari vállalatok és általában a Magyar Vasművek és Gépgyárak Országos Egyesülete határozmányaihoz igazodó cégek tisztviselői 1924 január hó 1-én 10 százalék, február hó 1-én 20 százalék, március hó 1-én 75 százalék, június 1-én 12 százalék javításban részesültek. Számos munkáltatótestülethez rendszeresen eljuttatjuk a tisztviselők kívánságait tartalmazó elaborátumokat, az ismert munkaadói álláspont szerint azonban a döntés mindenkor egyoldalúan — bár a jelek szerint a legtöbb esetben előterjesztésünknek legalább is mérlegelésével — történik meg. Végeredményben tehát ezért a bérpolitikáért, mely az alkalmazottakat sehol egy pillanatra sem elégtette ki, kizárólag a munkáltatók felelősek, mivel tisztviselőik érdekképviseletével mindenemü érdemi tárgyalás elől elzárkóztak.

Február hónap rohamos drágulással járt, s ebben az időben a magyar és osztrák árszínvonal nemcsak hogy kiegyenlítődött, de számos vonatkozásban az osztrák élelmi- és háztartási cikkek ára lényegesen alatta maradt az agrárius Magyarország hasonló termékei árának. Szövetségünk vezetősége február 28-ra a drágulás s a megélhetés nehézségei miatt nagy demonstratív gyűlést hívott össze, amelyet megelőzően 15.000 rőpratot osztottunk szét a főváros különböző pontjain, valamint a gyárakban és irodákban dolgozó kartársaink között, amelyben rámutattunk arra, hogy immár elértük az osztrák korona színvonalát, jelszavunk legyen tehát: osztrák árhoz osztrák béreket követelünk! Ilyen általános akciók horderejét és konkrét eredményeit lemnéri nagyon nehéz. A magyar kapitalizmus diktálja és nem tárgyalások és egyezkedések útján állapítja meg hivatalnokai fizetését, s így számszerű adatokkal nehéz volna igazolni, hogy a tisztviselők társadalmának ez a nagyarányú és a sajtóban kellő visszhangot kiváltott megmozdulása mennyiben befolyásolta az egyes munkáltatók, valamint azok testületeinek elhatározását. Tény azonban, hogy a Vasművek és Gépgyárak Országos Egyesülete március hó 1-én 75% javítást adott, a többi nagy munkáltatótestület követte példáját és volt néhány olyan vállalat, amelyek a standardemelés szükségességét belátva, 100%-kal emelték az illetményeket.

Az index kérdésében, mint már fentebb jeleztük, az 1924. év első harmadában az a figyelemreméltó változás történt, hogy a vállalkozás kezdett mindinkább hozzászokni és azáltal, hogy a szorosan vett drágulásnak megfelelő ellenértékét megadta, illetve a háromszetendi pénzromlás után nem akart még mindig újabb és újabb hasznát húzni a dolgozók elnyomódásából, azt a tévhitet keltette, hogy a fizetések ügye ezzel már rendben is van. Igen nagy tévedés. A szakszervezet s így jelesül Szövetségünk álláspontja mindenkor az volt, hogy az index csak mérőszám, a cél a megélhetést biztosító fizetések, mindenképpől azonban a létminimum megadása, mert hiszen egy silány alapra adott javítás nemcsak hogy nem elegendő, de még kirívóbbá teszi a realbér és a megélhetés tényleges költségei közötti távolság hatalmasá. Mivel a létminimum törvényes szabályozására irányuló számtalan és több év óta tartó erőfeszítéseink nem jártak eredménnyel, szükségesnek láttuk, hogy a munkáltatóknak ránk nézve annyira végzetes egyoldalú bérdíktatúrájával a magunk külön álláspontját szegezzük szembe és ezért a „Magántisztviselők Lapja”-ban rendszeresítettük az irányfizetések közlését. Tudatában voltunk annak, hogy a

rendkívüli differenciált és az egyéni mérlegelésre tág teret nyújtó tisztviselői munka területén nehéz általános érvényű tervezetet kidolgozni, de ha bizonyos szilárd alapelveket figyelembe veszünk, még sem lehetetlen. A legfontosabb szempont a kezdőfizetéseknek megfelelő magasságban való megállapítása. Bármennyire paradoxonnak látszik, mégis a kezdők és gyakornokok fizetése az az alapfőfeltétel, amelyen az összes magasabb rétegek fizetése nyugszik. A munkaerővel üzött fektelen uzsora, éppen az iskolákból csak alig kikerült fiatalok fizetésének és munkaidéjének megszabásánál nyilvánult meg (különösen a tözsdé-örület idején) és a magyar kapitalista társadalom össze tudta egyeztetni erkölcsi fölfogásával, hogy félig vagy egészen ingyen dolgoztasson gyakran késő éjszakáig serdülő ifjakat és leányokat, akiknek testi és szellemi fejlődése egyaránt megkívánja a tisztességes táplálkozást és kiadós pihenést. Lehetőséges, sőt valószínű, hogy irányfizetéseink számtételei a magasabb kategóriákban nem érték el vállalati igazgatók és vezérigazgatók tényleges jövedelmét, de a közép- és kistisztviselők szempontjából a tényleges állapottal szemben egészen bizonyosan igen nagy javulást jelentettek és ahol a táblázatot zsinórmérték gyanánt vagy legalább is tárgyalási alapul elfogadták, ott az a tisztviselők túlnyomó többségének mindennél csak javára vált.

A szanálás hatása.

A külföldi kölesön és a magyar korona ezzel kapcsolatos stabilizálása többször megvitatott téma volt kartársaink körében és szaklapunk hasábjain. Minden komoly gazdasági tényezővel együtt mi is elismertük annak szükségességét, hogy gazdasági talpraállásunk egyik főfeltétele a koronaromlás megállítása és állandó és szilárd értékmérő megteremtése. Hozzá kellett tennünk azonban, hogy az ország szandlásának a dolgozók helyzetének megjavításával kell kezdődnie. Ez a jelszó osendült ki 1924 tavaszán tartott nagygyűlésünkön és ez a vezérelv lebegett állandóan szemünk előtt, amikor a magyar gazdaságpolitika ezen sorsdöntő új fordulata, a szanálás alkalmával meg kellett formulálni osztályunk gazdasági és szociálpolitikai követeléseit. Még mielőtt az ugynevezett szandlási javaslatok törvényhozási tárgyalásra kerülhettek volna, külön beadványban hívtuk föl az illetékes minisztériumok, valamint nyílt levélben a nemzetgyűlés összes tagjainak figyelmét azokra a veszedelmekre, amelyek a szanálás nyomán a magántisztviselők osztályát fenyegetik. Összehasonlítottuk a szandlást azal a másik nagy gazdasági megrázkódtatással, amely a háború befejezésekor a frontról hazatérő és elhelyezkedni nem tudó szellemi munkássereg megnövekedésével érte az országot, s a helyzet komolyságához mért határozott, energikus és széleskörű szociálpolitikai törvényalkotásokat sürgettünk. Nyílt levelünknek és memorandumunkban foglalt követeléseinknek azóta számtalan variációban megismételt pontjait a történeti hűség kedvéért ide kell iktatnunk:

1. A fölmondási idő és a végkielégítési igény emeltessék föl 1924. évi április hó 15-től továbbra intézkedésig az eddiginek (1910/1920. M. E. számú rendelet) kétszeresére;
 2. az önhibájukon kívül munkanélküliségtől tisztviselők kapjanak munkanélküliségpályt;
 3. a biztosítótintézetek és a magánvállalati nyugdíjpénztárak köteleztesse 1924. január hó 1-től kezdődő érvénnyel a biztosítási és nyugdíjnyelk valorizált kielégítésére;
 4. a törvényhozás a fizetési minimumot kategóriánként aranykoronában állapítsa meg;
 5. a munkáltatók és alkalmazottak között fölmerülő bér-differenciák elintézésére béregyeztető bizottságok állítsanak föl.
- A tisztviselő-társadalom fokozódó aggodalmának, a jövőért való rettegésének és egyre sürgetőbb segítségkvetelő akaratanak nagygyűlésen szerettünk volna hangot adni és a főváros tisztviselőit plakátokon figyelmeztetni arra, hogy helyzetük egészen bizonyosan bekövetkező leromlásával és a küszöbön álló munkanélküliséggel szemben milyen intézkedések megtételét kértük a nemzetgyűléstől. A magyar kormánypolitika és egyúttal a fővárosi intézők körének rövidlátására, szociális ér-

zésének abszolút hiányára jellemző, hogy a főváros polgármestere teljesen tárgyilagos hangú és minden politikumot mellőző plakátjaink kiragasztását megtagadta, a rendőrség pedig a gyűlés megtartását betiltotta.

Ilyen körülmények között nem maradt számunkra más tribün hátra, mint a nemzetgyűlés és itt Szövetségünk elnöke, Páklér Emil, nemzetgyűlési képviselő kartársunk két ízben is szótvetette a gazdasági válságnak a magántisztviselők szempontjából várható súlyos következményeit. Május hó 14-én elmondott indennemzési beszédében a nyílt levelünk szellemében taglalta a magántisztviselőtársadalom problémáit és határozati javaslatában választ kért a kormánytól arra vonatkozólag, hajlandó-e 3 hónapon belül törvényjavaslatot benyújtani a fölmondás és végkielégítés kiterjesztéséről, a tisztviselők munkanélküliségének rendszeresítéséről, a nyugdíjak valorizációjáról, a béregyeztető bizottságok föllállításáról és a munkaiügyi bíráskodás reformjáról? Az előterjesztés, mint annyi más hasonló, természetesen papirkosárba került, a kormány a magántisztviselők ezen életbevágó kívánságai iránt épp olyan süketnek és érzéketlennek bizonyult, mint a fizikai munkásság hasonló természetű kívánságaival szemben. Az elbocsátások egyre fokozódtak, a valutaromlásra és a pillanatnyi konjunktúra kihasználására alapított vállalatok összeomlása megkezdődött, a munkanélküliség nőttön-nőtt és a kormány még mindig késett a szükséges intézkedések megtételével. Június hó 16-án Páklér kartársunk újabb fölmondásban tette szavát osztályunk egyre rosszabbodó helyzetét, és ezúttal a munkanélkülieknek megadandó utazási kedvezmény, a Ferenc József-kórház és Munkásbiztosító autonómiájának visszaállítását, a munkanélküli biztosítás megváltoztatását és segélypénztárak föllátása szerepelték benyújtott követeléseinek lajstromában. A kormányzat természetesen úgy a válasszal, mint a cselekvéssel adós maradt, s így kénytelenek voltunk a helyzetből azt a konzekvenciát levonni, hogy semmiféle segítségre nem számíthatunk és ezt a legújabb, s minden eddigénél súlyosabb küzdelmet egzisztenciánk fenyegetett leromlása ellen szintén a magunk erejével kell megvívni.

Agitáció, szakosztályi munka.

A „Magántisztviselők Lapja“ augusztus hó 1-én megjelent számában közöltük annak az agitációs szövegnek szövegét, melyet megelőzően 10.000 példányban szétosztottunk a főváros és a vidék tisztviselői körében, rámutatva arra, hogy Szövetségünk előrelátva a szanálás nyomán előálló gazdasági nehézségeket és az egyre fokozódó munkanélküliséget, idejekorán védelmet kért és megvalósítható, konkrét javaslatokat terjesztett elő, amelyeknek honorálása alkalmas lett volna arra, hogy a tisztviselőtársadalom összességét a bekövetkező nehéz idővel szemben ellenállóképesebb tegye. A kormányhoz és a nemzetgyűléshez intézett kérelmünk pusztában elhangzott szónok bizonyult és így nem maradt más hátra, mint a magunk erejével és eddigi összetartásunkat fokozva, erőnket újabb csatlakozások által megerősítve fölvenni a küzdelmet a ráncsakadó veszedelmek ellen.

Ennek az akciónak eredményeit és hatását épp oly nehéz felmérni, mint a bérkérdésben indított különböző akciónkét. De ha figyelembe vesszük, hogy a munkanélküliség, amint azt megjósoltuk, valóban rendkívül érzékenyen érintette tagjainkat, hogy az elbocsátottak száma hónapról-hónapra nőtt és ennek ellenére Szövetségünk teljes egészében tartani tudta előző évi taglétszámát, úgy ezt a defenzív készséget meglehetősen joggal a fölfokozott agitációnak és helyzetünk javításáért indított energikus akciónak javára könyvelhetjük.

Szövetségünk agitációs munkáját a nagy hullámmá vált miatt csak részben lehetett a szakpropagandára alapítani, inkább általános tömegpropagandára kellett helyezni a fősúlyt. A gazdasági élet minden változását gondosan figyelemmel kísértük, s minden újabb fordulat, pénzromlás, épp úgy, mint koronastabilizáció esetén nyomban kiléptünk a porondra, hogy megfelelő tájékoztatás és fölvilágosító cikkekkel, röpiratokkal fölhevítjük kartársaink figyelmét a változott helyzet követelményeire. Az elmúlt esztendő során különböző aktuális gazdaságpolitikai fordulatokhoz kapcsolódva, négy különféle röpiratot bocsátottunk ki és osztottunk szét kartársaink között, mintegy 60.000 példányban, a szakosztályi meghívók, gyűlési röpcédulák, cégértékelési összehívó körlevelek száma pedig több mint 30.000. Az aktualitásokhoz fűzött agitációs iratok mellett szükségessé vált általános tájékoztató füzet kiadása Szövetségünk működéséről és céljairól, amelyet a kora őszi hónapokban jelentősebb költséggel kinyomattunk és azóta díjmentesen bocsátottunk újonnan belépő kartársainknak rendelkezésére.

Az évi hónapokban fokozott erővel látott munkához agitációs bizottságunk, amelybe ugyanakkor a rendkívül agilisnak bizonyult nőtisztviselők munkája is bekapcsolódott. Az ebben a munkában résztvevő lelkes kartársaink és kartársaink az egyéni meggyőzésre helyezték a súlyt és fáradságot nem kímélve, lakás-

ról-lakásra jártak, hogy az ellanyhult vagy teljesen megszakadt kapcsolatokat a volt szövetségi tagokkal megszüldítsék és új tagokat megnyerjenek. Ez a munka főként kartársaink körében járt megfelelő sikerrel, úgy hogy a nőtisztviselők az őszi és téli hónapok során rendszeresített összejövetelei egyre növekvő érdeklődés jegyében zajlottak le. Szövetségünk ügyvezetősége ugyanakkor az elnökség fölhatalmazása alapján nagyarányú irásos agitációt kezdett és körlevéllel fordult azokhoz a kartársakhoz, akik az egyesületnek a legutolsó év során már tagjai voltak, a járulékfizetést azonban különféle okokból beszüntették. Ez az akció jelenleg is folyik.

Szövetségünk országos kongresszusa.

Érteklig tartó meddő kísérletezések után, 1924. évi november hó 1-én és 2-án megtarthattuk a magántisztviselők országos kongresszusát. Az elmúlt esztendő eredeti terve szerint ezt a tanácskozást a magánalkalmazottak szervezeteinek együttesen kellett volna ugyan megtartani, de a hatóságok magatartása egyrészt, a szervezetek körében észlelhető eltérő fölfogások másrészt, a keretek kitágítását lehetetlenné tették, s így a nagyfontosságú tanácskozás rendezőiként csupán Szövetségünk és a Biztosítási Tisztviselők Országos Szövetsége szerepeltek. A kongresszust fordulópontnak szántuk és egy hosszabb időre szóló munkaprogram kiindulási pontjának. Ebben a tervünkben a kereskedelemügyi miniszter ur időközben megjelent, s a szolgálati és munkaviszonyokat szabályozó törvénytervezete megakadályozott bennünket. Az alig néhány nappal kongresszusunk megnyitása előtt hozzánk érkezett törvénytervezet a legnagyobb megdöbbenést és elkeseredést váltotta ki kartársaink körében és míg eredeti tervünk az volt, hogy a kongresszus napirendjén szereplő szociálpolitikai referátum új célok határára tüzze ki és új lehetőségeket tárjon föl a jogakért és megélhetésükért küzdő magántisztviselők előtt, ez a közbejött jogfosztó és reakciós javaslat arra kényszerített bennünket, hogy a jövőért megindítandó offenzív küzdelem helyett azért kelljen hadakoznunk, hogy egy általunk megfelelőnek, kielégítőnek soha el nem ismert tisztviselői rendelet (1910/1920. M. E.) helyébe még rosszabbat, még reakciósabbat ne állítsanak. Az új törvénytervezet leszállítja a fölmondási időt, eltörli a végkielégítést és egyéb, a jelenlegi rendelettel szemben kedvezőbbnek kontemplált intézkedéseit is csak látszatintézkedések, amelyek a rendelet reakciós tartalmát szeretnék elleplezni.

Országos kongresszusunk mindvégig a legnagyobb izgalom közepette tárgyalta jogviszonyainknak a kereskedelemügyi kormányzat törvénytervezete folytán különösen aktuálissá vált szabályozását és fölfogását a következőkben foglalta össze:

„A kongresszus úgy véli, hogy itt az ideje annak, hogy kormányzat és nemzetgyűlés egyaránt lerójják adósságuk egy részét a magánalkalmazottak nagy és értékes rétegével szemben. Országos agitációt kíván egy alkalmazotti törvény érdekében, melynek azonban merőben különbözni kell a minisztérium reakciós és retrográd javaslatától. Utasítja a kongresszus a Szövetség elnökségét, hogy ezt a már évtizedek óta vajdó kérdést az összes rendelkezésére álló eszközökkel éber tartsa és nem lankadó energiával küzdjön egy új és modern alkalmazotti törvényért.“

A gazdasági válságnak a magántisztviselőkre gyakorolt hatását tárgyalva, a kongresszus megállapította, hogy a legutóbbi évek gazdaságpolitikájában kiméletlen osztályönzés nyilvánult meg, amelyet szociális védelem nem enyhített. A koronaromlás időszaka kielezte az osztályellentéteket és fokozta a jövedelem- és vagyomeloszlás aránytalanságát. A magántisztviselők életszínvonalát példátlanul lehangyaltott, mert a munkáltatók nem emelték a fizetéseket a tényleges drágulás arányában. A valutaromlással sújtott országok közül Magyarország volt az egyetlen, melynek kormánya azt sem tartotta szükségesnek, hogy az életfentartási költségek változását statisztikai hivatala utján figyelemmel kíséresse, mert még egy hivatalos indexnek erkölcsi presztizsével sem óhajtott a dolgozóknak segítségére lenni. Ami az egyéb munkaterületeken fölsőlegessé vált szellemi munkásságot illeti, a kormányzat itt is elmulasztott mindenemű intézkedést és a magántisztviselők számára ez a munkanélküli tartaléksereg, amely nyugdíjra és végkielégítésre támaszkodik, óriási veszedelmet jelent, mert türehtetlenül alácsorítja szorítja le az életszínvonalat. A szanálás következményeiről a kongresszus nyilvánosságra állapította meg, amit már lapunk hasábjain megelőzőleg számtalanszor ismételtünk, hogy az ország igazi szanálása csak a dolgozó osztályok életszínvonalának és fogyasztóképeségének fokozása útján lehetséges. Meg kell szüntetni a társadalmi osztályok jövedelmi és vagyoni viszonyai között mutatkozó kiálló ellentétet és gyökeresen reformálni kell a mai igazságtalan adórendszert. Középeurópában Magyarországon van a legantiszociálisabb adórendszer, amely valóságos paródiája a közteherviselés gondo-

latának. A terhek kirovasát nem előzte meg a teherviselőképeség megállapítása, a rideg pénzügyi szempontok mellett háttérbe szorult minden szociális megfontolás. Így lett azonos a szanálás fogalma a tönkrevjtás fogalmával. Így következhet be, hogy ugyanaz a társadalmi réteg, amely áldozata volt a koronaromlásnak, amelyet maga alá gyűrt a drágaság, most, a szanálás korszakában a munkanélküliség ostromapásait érzi és bár jó konjunkturát sohasem látott, a viszonyok rosszrafordulása megint csak tőle kér áldozatot.

A kongresszus szociálpolitikai referátumának magvát a kereskedelemügyi miniszternek reakciós és jogfosztó törvénytervezetével szemben való állásfoglalás képezte. Ezzel kapcsolatban a kongresszus kimondta, hogy egy valóban modern és szociális szellemű alkalmazotti törvénynek tartalmaznia kell:

1. A fölmondási idő lényeges fölemelését.
2. A végkielégítési igényeknek az eddiginél kiadósabb honorálását.
3. A munkaidő szabályozását, amely lehetőleg osztatlan legyen.
4. A túlórázás elvi eltiltását, a nélkülözhetetlenül sürgős esetben pedig honorálását.
5. A betegség esetén való fölmondás és fizetés haladó szellemben való rendezését.
6. A szabadságidő szabályozását.
7. A munkaiügyi bíráskodás reformját.
8. A munkaiügyi értékhárítást.
9. A föllebbezés birtokkonkviszióját.
10. A munkaiügyi bíráskodási eljárás záros határidőhöz kötését.

A kongresszus azt a várakozását fejezte ki, hogy kormányzat és nemzetgyűlés röjják le végre adósságuk egy részét a magánalkalmazottak nagy és értékes rétegével szemben. Országos agitációt kíván egy alkalmazotti törvény érdekében, melynek azonban merőben különbözni kell a minisztérium reakciós és retrográd javaslatától. A magántisztviselők kongresszusa határozottan állást foglalt a kötelező nyugdíjbiztosítás mellett, kimondta, hogy a magánvállalati nyugdíjpénztárak rendelkezései kötelezőek arra, hogy nyugdíjteljesítési kötelezően megfeleljen valorizálják, pénzügyi teljesítő-képességüket a tagok érdekeinek megfelelően a legrövidebb időn belül biztosítsák, s az egymás közti kölcsönösséget a tagok javára sürgősen teremtsék meg oly módon, hogy az állást változtató magánalkalmazott nyugdíjnyújtását sőt teljesen magával vihesse új alkalmazási helyére. A betegségi és balesetbiztosítás ügyében a kongresszus újból lándzsát tört az autonómia visszaállítását mellett és tiltakozott mindenemű, mégoly liberálisan kezelt bérhatár fentartása ellen.

Különös fontossággal bír kongresszusunknak a munkanélküliség és a munkanélküliségével kapcsolatban állásfoglalása:

„A kongresszus fölhevíti az ország közvéleményének figyelmét a munkanélküli magántisztviselők egyre fokozódó nyomorára, amelynek enyhítése érdekében haladéktalan intézkedésekre van szükség. A kongresszus a legélesebben elítéli és megbélyegzi azt a fölfogást, amely az önhibájukon kívül munkanélkülivé vált emberek kötelező állami támogatását „munkakerülési prémiumnak“ akarja fölüntetni és kijelenti, hogy a családok ezreinek eme pusztulását megakadályozni nemcsak szociális és emberi kötelesség, de a legcselembib jözség követelménye is.“

A kongresszus követeli a munkanélküli biztosítás sürgős törvényhozási rendezését és addig is, amíg ez megfelelő díjtartalékok gyűjtése útján lehetségesé válik, a munkanélküliek rendszeres segélyezését.

Külön referátum foglalkozott a közgyűlésen a magántisztviselők szerepével a természetben és társadalomban. A legutolsó tíz esztendő gazdasági és politikai eseményeinek alapos birálata után a kongresszus az előadó javaslatai alapján megállapította, hogy:

Magyarországon kivált a háború folyamán bekövetkezett gazdasági és szociális változások gyorsították meg a magántisztviselők proletarizálódásának folyamatát. Az ipar tisztjeit és altisztjeit ma már árnyalati különbségek sem választják el az ipar közkatonáitól. Leomlottak azok a válaszfalak, amelyek épp a vállalatok urai emeltek tisztviselők és munkások közé. A valamikor keménygalléros és vasaltmadragos proletárcsoport ma már ilyen külsőségekben sem különbözik a többi proletárrétegektől.

Ma már az egész osztály életszínvonalának leromlása olyannyira szembeötöl, hogy a magántisztviselők nagy tömegei jól tudják értékelni azokat a jelszavakat, amelyeket a középosztálypolitika frázislovagjai hangoztatnak — és büszkén vallják magukat munkásoknak.

A rendkívüli közgyűlés megállapítja, hogy a magántisztviselők a dolgozó néposztályok helyzetének általános emelkedésétől várhatják csak a maguk helyzetének javulását. Eppen ezért szükségesnek tartja, hogy a magántisztviselői öntudat megnyilvánuljon minden alkalommal, amikor a dolgozó osztályok, tehát velük együtt a magántisztviselők létérdekei kerülnek eldöntésre. Hogy pedig ez az öntudat meg is nyilvánulhasson azok kö-

zésének abszolút hiányára jellemző, hogy a főváros polgármestere teljesen tárgyilagos hangú és minden politikumot mellőző plakátjaink kiragasztását megtagadta, a rendőrség pedig a gyűlés megtartását betiltotta.

Ilyen körülmények között nem maradt számunkra más tribün hátra, mint a nemzetgyűlés és itt Szövetségünk elnöke, Pékler Emília, nemzetgyűlési képviselő kartársunk két ízben is szótvetette a gazdasági válságnak a magántisztviselők szempontjából várható súlyos következményeit. Május hó 14-én elmondott indennemzési beszédében a nyílt levelünk szellemében taglalta a magántisztviselőtársadalom problémáit és határozati javaslatában választ kért a kormánytól arra vonatkozólag, hajlandó-e 3 hónapon belül törvényjavaslatot benyújtani a fölmondás és végkielégítés kiterjesztéséről, a tisztviselők munkanélküliségének rendszeresítéséről, a nyugdíjak valorizációjáról, a véggyezetési bizottságok föllállításáról és a munkaügyi bíraskodás reformjáról? Az előterjesztés, mint annyi más hasonló, természetesen papirkosárba került, a kormány a magántisztviselők ezen életbevágó kívánságai iránt épp olyan siketnek és érzeltelessnek bizonyult, mint a fizikai munkásság hasonló természetű kívánságaival szemben. Az elbocsátások egyre fokozódtak, a valutaromlásra és a pillanatnyi konjunktúra kihasználására alapított vállalatok összeomlása megkezdődött, a munkanélküliség nőttön-nőtt és a kormány még mindig késlett a szükséges intézkedések megtételével. Június hó 16-án Pékler kartársunk újabb felszólalásban tette szavát osztályunk egyre inkább rosszabbodó helyzetét, és ezúttal a munkanélkülieknek megadandó utazási kedvezmény, a Ferenc József-kórház és Munkásbiztosító autonómiájának visszaállítása, a munkanélküli biztosítás megváltoztatása és segélypénztárak föllállítása szerepelték benyújtott követeléseinek listájában. A kormányzat természetesen úgy a válasszal, mint a cselekvéssel adós maradt, s így kénytelenek voltunk a helyzetből azt a konzekvenciát levonni, hogy semmiféle segítségre nem számíthatunk és ezt a legújabb, s minden eddiginél súlyosabb küzdelmet egzisztenciánk fenyegetett leromlása ellen szintén a magunk erejével kell megvívunk.

Agitáció, szakosztályi munka.

A „Magántisztviselők Lapja“ augusztus hó 1-én megjelent számában közzöltük annak az agitációs szövegnek szövegét, melyet megelőzően 10.000 példányban szétosztottunk a főváros és a vidék tisztviselői körében, rámutatva arra, hogy Szövetségünk előrelátva a szanálás nyomán előálló gazdasági nehézségeket és az egyre fokozódó munkanélküliséget, idejekorán védelmet kért és megvalósítható, konkrét javaslatokat terjesztett elő, amelyeknek honorálása alkalmas lett volna arra, hogy a tisztviselőtársadalom összességét a bekövetkezendő nehéz idővel szemben ellenállóképesebbé tegye. A kormányhoz és a nemzetgyűléshez intézett kérelmünk pusztában elhangzott szónak bizonyult és így nem maradt más hátra, mint a magunk erejével és eddigi összetartásunkat fokozva, erőnket újabb csatlakozások által megerősítve fölvenni a küzdelmet a ránszakadó veszedelmek ellen.

Ennek az akciónak eredményeit és hatását épp oly nehéz felmérni, mint a bérkérdésben indított különböző akcióinkét. De ha figyelembe vesszük, hogy a munkanélküliség, amint azt megjósoltuk, valóban rendkívül érzékenyen érintette tagjainkat, hogy az elbocsátottak száma hónapról-hónapra nőtt és ennek ellenére, Szövetségünk teljes egészében tartani tudta előző évi taglétszámát, úgy ezt a defenzív készséget meglehetősen joggal a fölfokozott agitációnak és helyzetünk javításáért indított energikus akciónak javára könyvelhetjük.

Szövetségünk agitációs munkáját a nagy hullámszám miatt csak részben lehetett a szakosztályokra alapítani, inkább általános tömegpropagandára kellett helyezni a fősúlyt. A gazdasági élet minden változását gondosan figyelemmel kísértük, s minden újabb fordulat, pénzromlás, épp úgy, mint koronastabilizáció esetén nyomban kileptünk a porondra, hogy megfelelő tájékoztató és fölvilágosító cikkeket, röpiratokkal fölhevítjük kartársaink figyelmét a változott helyzet követelményeire. Az elmúlt esztendő során különböző aktuális gazdaságpolitikai fordulatokhoz kapcsolódva, négy különféle röpiratot bocsátottunk ki és osztottunk szét kartársaink között, mintegy 60.000 példányban, a szakosztályi meghívók, gyűlési röpcédulák, cégértékpzleti összehívó körlevelek száma pedig több mint 30.000. Az aktualitásokhoz fűzött agitációs iratok mellett szükségessé vált általános tájékoztató füzet kiadása Szövetségünk működéséről és céljairól, amelyet a kora őszi hónapokban jelentősen költséggel kinyomattunk és azóta díjmentesen bocsátottunk újonnan belépő kartársainknak rendelkezésére.

A nyári hónapokban fokozott erővel látott munkához agitációs bizottságunk, amelybe ugyanekkor a rendkívül agilisnak bizonyult nőbizottság munkája is bekapcsolódott. Az ebben a munkában résztvevő lelkes kartársaink és kartársaink az egyéni meggyőzésre helyezték a súlyt és fáradságot nem kimélve, lakás-

ról-lakásra jártak, hogy az ellanyhult vagy teljesen megszakadt kapcsolatokat a volt szövetségi tagokkal megszilárdítsák és új tagokat megnyerjenek. Ez a munka főként kartársaink körében járt megfelelő sikerrel, úgy hogy a nőbizottságnak az őszi és téli hónapok során rendszeresített összejövetelei egyre növekvő érdeklődés jegyében zajlottak le. Szövetségünk ügyvezetősége ugyanekkor az elnökség fölhatalmazása alapján nagyarányú írásos agitációt kezdett és körlevéllel fordult azokhoz a kartársakhoz, akik az egyesületnek a legutolsó év során már tagjai voltak, a járulékfizetést azonban különféle okokból beszüntették. Ez az akció jelenleg is folyik.

Szövetségünk országos kongresszusa.

Erdőig tartó meddő kísérletezések után, 1924. évi november hó 1-én és 2-án megtarthattuk a magántisztviselők országos kongresszusát. Az elmúlt esztendő eredeti terve szerint ezt a tanácskozást a magánalkalmazottak szervezeteinek együttesen kellett volna ugyan megtartani, de a hatóságok magatartása egyrészt, a szervezetek körében észlelhető eltérő fölfogások másrészt, a keretek kitágítását lehetetlenné tették, s így a nagyfontosságú tanácskozás rendezőiként csupán Szövetségünk és a Biztosítási Tisztviselők Országos Szövetsége szerepeltek. A kongresszust fordulópontra szántuk és egy hosszabb időre szóló munkaprogram kiindulási pontjának. Ebben a tervünkben a kereskedelemügyi miniszter úr időközben megjelent, s a szolgálati és munkaviszonyokat szabályozó törvénytervezete megakadályozott bennünket. Az alig néhány nappal kongresszusunk megnyitása előtt hozzánk érkezett törvénytervezet a legnagyobb megdöbbenést és elkeseredést váltotta ki kartársaink-ból és míg eredeti tervünk az volt, hogy a kongresszus napirendjén szereplő szociálpolitikai referátum új célok határárt tűzze ki és új lehetőségeket tárjon föl a jogaikért és megélhetésükért küzdő magántisztviselők előtt, ez a közbejött jogfosztó és reakciós javaslat arra kényszerített bennünket, hogy a jövőért megindított offenzív küzdelmet helyett kelljen hadakoznunk, hogy egy általunk megfelelőnek, kielégítőnek soha el nem ismert tisztviselői rendelet (1910/1920. M. E.) helyébe még rosszabbat, még reakciósabbat ne állítsanak. Az új törvénytervezet leszálltja a fölmondási időt, eltörli a végkielégítést és egyéb, a jelenlegi rendelettel szemben kedvezőbbnek kontemplált intézkedéseit is csak látszatintézkedések, amelyek a rendelet reakciós tartalmát szeretnék elleplezni.

Országos kongresszusunk mindvégig a legnagyobb izgalom közepette tárgyalta jogviszonyainknak a kereskedelmi kormány törvénytervezet folytán különösen aktuálissá vált szabályozását és fölfogását a következőkben foglalta össze:

„A kongresszus úgy véli, hogy itt az ideje annak, hogy kormányzat és nemzetgyűlés egyaránt lerójják adósságuk egy részét a magánalkalmazottak nagy és értékes rétegével szemben. Országos agitációt kíván egy alkalmazotti törvény érdekében, melynek azonban merőben különbözni kell a minisztérium reakciós és retrográd javaslatától. Utasítja a kongresszus a Szövetség elnökségét, hogy ezt a már évtizedek óta vajdó kérdést az összes rendelkezésére álló eszközökkel éber tartsa és nem lankadó energiával küzdjön egy új és modern alkalmazotti törvényért.“

A gazdasági válságnak a magántisztviselőkre gyakorolt hatását tárgyalva, a kongresszus megállapította, hogy a legutóbbi évek gazdaságpolitikájában kiméletlen osztályönzés nyilvánult meg, amelyet szociális védelem nem enyhített. A koronaromlás időszaka kiélezte az osztályellentéteket és fokozta a jövedelem- és vagyoneeloszlás aránytalanságát. A magántisztviselők életszínvonala példátlanul lehangyolott, mert a munkáltatók nem emelték a fizetéseket a tényleges drágulás arányában. A valutaromlással sújtott országok közül Magyarország volt az egyetlen, melynek kormányzata azt sem tartotta szükségesnek, hogy az életfentartási költségek változását statisztikai hivatala útján figyelemmel kísértesse, mert még egy hivatalos ándexnek erkölcsi presztízsével sem óhajtott a dolgozóknak segítségére lenni. Ami az egyéb munkaterületeken fölöslegessé vált szellemi munkásságot illeti, a kormányzat itt is elmulasztott mindenemű intézkedést és a magántisztviselők számára ez a munkanélküli tartalékserreg, amely nyugdíjra és végkielégítésre támaszkodik, óriási veszedelmet jelent, mert türethetetlenül alacsonyra szorítja le az életszínvonalat. A szanálás követelményeiről a kongresszus nyilvánosságra állította meg, amit már lapunk hasábjain megelőzőleg számtalanszor ismételtünk, hogy az ország igazi szanálása csak a dolgozó osztályok életszínvonalának és fogyasztóképeségének fokozása útján lehetséges. Meg kell szüntetni a társadalmi osztályok jövedelmi és vagyoni viszonyai között mutatkozó kiáltó ellentétet és gyökeresen reformálni kell a mai igazságtalan adórendszert. Középeurópában Magyarországon van a legantiszociálisabb adórendszer, amely valóságos paródiaja a közteherviselés gondol-

latának. A terhek kirovasát nem előzte meg a teherviselőképeség megállapítása, a rideg pénzügyi szempontok mellett háttérbe szorult minden szociális megfontolás. Így lett azonos a szanálás fogalma a tönkrejutás fogalmával. Így következhet be, hogy ugyanaz a társadalmi réteg, amely áldozata volt a koronaromlásnak, amelyet maga alá gyűrt a drágaság, most, a szanálás korszakában a munkanélküliség ostromcsapásait érzi és bár jó konjunktúrát sohasem látott, a viszonyok rosszrafordulása megint csak tőle kér áldozatot.

A kongresszus szociálpolitikai referátumának magvát a kereskedelemügyi miniszternek reakciós és jogfosztó törvénytervezetével szemben való állásfoglalás képezte. Ezzel kapcsolatban a kongresszus kimondta, hogy egy valóban modern és szociális szellemű alkalmazotti törvénynek tartalmaznia kell:

1. A fölmondási idő lényeges fölemelését.
2. A végkielégítési igényeknek az eddiginél kiadósabb honorálását.
3. A munkaidő szabályozását, amely lehetőleg osztatlan legyen.
4. A túlórázás elvi eltiltását, a nélkülözhetetlenül sürgős esetben pedig honorálását.
5. A betegség esetén való fölmondás és fizetés haladó szellemben való rendezését.
6. A szabadságidő szabályozását.
7. A munkaügyi bíraskodás reformját.
8. A munkaügyi értékhatár eltörlesztését.
9. A föllebezési birtokonkivüliséget.
10. A munkaügyi bíraskodási eljárás záros határidőhöz kötését.

A kongresszus azt a várakozását fejezte ki, hogy kormányzat és nemzetgyűlés röjják le végre adósságuk egy részét a magánalkalmazottak nagy és értékes rétegével szemben. Országos agitációt kíván egy alkalmazotti törvény érdekében, melynek azonban merőben különbözni kell a minisztérium reakciós és retrográd javaslatától. A magántisztviselők kongresszusa határozottan állást foglalt a kötelező nyugdíjbiztosítás mellett, kimondta, hogy a magánvállalati nyugdíjpénztárak rendelkezéskor kötelezendők arra, hogy nyugdíjteljesítményeiket megfelelően valorizálják, pénzügyi teljesítő-képességüket a tagok érdekeinek megfelelően a legrövidebb időn belül biztosítsák, s az egymás közötti kölcsönösséget a tagok javára szívesen teremtsék meg oly módon, hogy az állást változtató magánalkalmazott nyugdíjigényét sértetlenül magával vihesse új alkalmaztatási helyére. A betegségi és balesetbiztosítás ügyében a kongresszus újból lándzsát tört az autonómia visszaállításáért és tiltakozott mindenemű, mérgoly liberálisán kezelt bérhatár fentartása ellen.

Különös fontossággal bír kongresszusunknak a munkanélküliség és a munkanélküliségével kapcsolatos állásfoglalása:

„A kongresszus fölhevítja az ország közvéleményének figyelmét a munkanélküli magántisztviselők egyre fokozódó nyomorára, amelynek enyhítése érdekében haladéktalan intézkedésekre van szükség. A kongresszus a legélesebben elítéli és megbélyegzi azt a fölfogást, amely az önhibájukon kívül munkanélkülivé vált emberek kötelező állami támogatást „munkakerülési prémiumnak“ akarja fölűntetni és kijelenti, hogy a családok ezreinek eme pusztulását megakadályozni nemcsak szociális és emberi kötelesség, de a legélesebb jözség követelménye is.“

A kongresszus követeli a munkanélküli biztosítás sürgős törvényhozási rendezését és addig is, amíg ez megfelelő díjtartalékok gyűjtése útján lehetségessé válik, a munkanélküliek rendszeres segélyezését.

Külön referátum foglalkozott a közgyűlésen a magántisztviselők szerepével a természetben és társadalomban. A legutolsó tíz esztendő gazdasági és politikai eseményeinek alapos bírálatát után a kongresszus az előadói javaslatát alapján megállapította, hogy:

Magyarországon kivált a háború folyamán bekövetkezett gazdasági és szociális változások gyorsították meg a magántisztviselők proletarizálódásának folyamatát. Az ipar tisztjeit és altisztjeit ma már árnyalati különbségek sem választják el az ipar közkatónaitól. Leomlottak azok a válaszfalak, amelyeket éppen a vállalatok urai emeltek tisztviselők és munkások közé. A valamikor keménygalléros és vasaltadrágos proletárcsoport ma már ilyen külsőségekben sem különbözik a többi proletárrétegektől.

Ma már az egész osztály életszínvonalának leromlása olyannyira szembeötlő, hogy a magántisztviselők nagy tömegei jól tudják értékelni azokat a jelszavakat, amelyeket a középosztálypolitika frázislovgajai hangoztatnak — és büszkén vallják magukat munkásoknak.

A rendkívüli közgyűlés megállapítja, hogy a magántisztviselők a dolgozó néposztályok helyzetének általános emelkedésétől várhatják csak a maguk helyzetének javulását. Éppen ezért szükségesnek tartja, hogy a magántisztviselői öntudat megnyilvánuljon minden alkalommal, amikor a dolgozó osztályok, tehát velük együtt a magántisztviselők létérdekei kerülnek eldöntésre. Hogy pedig ez az öntudat meg is nyilvánulhasson azok kö-

zött a keretek között, amelyekben a modern államélet lejártszódik, követeli mindazoknak az általános jogjogoknak a törvénybeiktatását, amelyek egyedül teszik lehetővé, hogy a dolgozók akarata szabadon kifejezésre és érvényre juthasson: követeli az általános, egyenlő, titkos, községenként gyakorlandó és aránylagos választójognak, a sajtószabadságnak, az egyesülés, gyülekezés, tehát a korlátozatlanul szabad szervezkedés jogának törvénybeiktatását.

A Szövetség belső ügyeivel kapcsolatosan szükségesnek látta az országos kongresszus, hogy a kartársak körében észlelhető, egyre nagyobb mértékű gazdasági leromlásra való tekintettel egy új segélyezési ág bevezetésére utasson a vezetőséget. Ez a kölcsönösségen alapuló özvegy- és árvasegélyezés, amelyet a kongresszus főlhatalmazása alapján január hó 1-én a szövetségi egyéb segélytételnek megfelelő fölemelésével egyidejűleg életbe léptettünk.

Országos kongresszusunk jelentőségét nagy mértékben emelte az a körülmény, hogy osztrák kartársaink szép számban jelentek meg ezen a tanácskozáson, s fölszólalásaikkal hitet és bátorságot öntöttek az itthoni elmaradt viszonyok miatt elkeseredett kollégáinkba. Az osztrák tisztviselői kamara részéről megjelent Richard Seidl alelnök, dr. Edmund Palla főtitkár és dr. Hermann Heindl titkár. A „Bund der Industrie-Angestellten” részéről Ernst Lackenbacher és Johann Christ kartársak, a Verein der Sicherungs-Angestellten részéről Anton Nemeč, Julius Reichfeld és Josef Weiniger kartársak.

Kongresszusunk előadói Kertész Miklós, dr. Faragó László és Brestovszky Ede kartársaink voltak.

Küzdelem az alkalmazotti törvénytervezet ellen.

Rendkívüli kongresszusunk a következő táviratot intézte Walko Lajos kereskedelemügyi miniszter urhoz:

„A magántisztviselők november 2-án ülésén országos közgyűlése fölhívja Nagyméltóságod figyelmét a kiadott magántisztviselők törvénytervezet retrograd szellemére és jogfejlesztés helyett jogfosztó jellegére. A kiadott tervezet, amelyhez Nagyméltóságod nem foglalt még állást, a jelenlegi állapottal szemben le akarja szállítani a felmondási időt és meg akarja szüntetni a végkielégítést. Minthogy a törvénytervezet az alkalmazottak egész táborában nagy nyugtalanságot, elkeseredést és fölháborodást keltett, kérjük Nagyméltóságodat, hogy nyilvánítsa ki a nagy nyilvánosság előtt, hogy e két rendelkezést elejti és a magántisztviselőkkel — volt kartársaival szemben — nem óhajt jogfosztást gyakorolni.”

Tíz napig vártunk a válaszra, a kereskedelemügyi miniszter ur azonban nem látta szükségesnek, hogy volt magántisztviselő kollegáit a készülő törvénytervezettel kapcsolatban megnyugtassa. Választmányunk ezért elhatározta, hogy most már a legerőteljesebb akciót indítja e retrograd javaslat ellen, mivel türehetetlen, hogy azt a nagyon keveset, amit a szociálpolitikai jogalkotás terén jobb időkből sikerült átmentenünk, öt esztendő páratlan szenvedése után bárki is megnyirbálni akarja. Szövetségünk valamennyi szakosztálya, különböző fővároskörnyéki és egyes vidéki csoportjai nagygyűléseken adtak kifejezést tiltakozásuknak, elkeseredésük hangját részben átvette a napi sajtó, s amennyire lehetett, minden igyekezetünkkel azon voltunk, hogy a magántisztviselők küzdelmében megnyerjük a közvélemény támogatását. A tiltakozó gyűlések határozatai részben megjelentek a napi sajtóban, részben közvetlenül elküldötték a kereskedelemügyi miniszter urnak, aki ezen kívül még más formában is tudomást szerezhetett a magántisztviselők hangulatáról. Szövetségünk ugyanis magyaranyu írásos tiltakozó akciót szervezett, amelynek során a magántisztviselők ezrei és ezrei, saját aláírásukkal ellátott beadványokban közvetlenül a miniszter előtt nyilvánítták aggályait a készülő törvénytervezettel szemben és kérték igen nyomtatékosan védelmet osztályuk számára:

„A gazdasági fejlődés és a munkamegosztás mechanizálására vezetőit”, — hangsúlyozzák a beadványok — „s így többségben vannak az ugynevezett kevésbé fontos teendőket végző magántisztviselők. Kétévi szolgálat után ezeknek eddig háromhavi fölmondás járt. Nagyméltóságod törvénytervezete szerint ezen tisztviselőket a jövőben hat hétre lehetne elbocsátani, s e szerencsétlenek a lezártított fölmondási idő mellett megfosztandának még a végkielégítéstől is.”

„A velünk megismerttetett törvénytervezet, melyhez Nagyméltóságod szerencsére nem foglalt még állást, mélyen hallgat a végkielégítésről. E vérszjátó hallgatással szemben legelőször emberi érdekeink családunkkal szemben érzett felelősségünk és a jövőre való előrelátó gondoskodásunk egyaránt azt parancsolják, hogy a végkielégítés föltartását, sőt fokozását akarjuk Nagyméltóságodtól. A magyar szociálpolitika nagyon vérszegény és elmaradt. Magyarország magántisztviselőinek ugyszólván csak kötelességei vannak, jogai nincsenek. A magántisztviselőket minden további nélkül el lehet bocsátani, akár 40 évi szolgálat után is és senki sem törődik azzal, mi lesz a hivatalnokai munka e rokkant-

Magyarországi Magántisztviselők Szövetségének pénztári kimutatása az 1924. évről

Bevétel		Kiadás	
	K		K
Pénztárkészlet 1924 január 1-én	4,004.633	Tiszti fizetések	222,681.000
Helyi tagdíj- és segélyalapbe-		Jogvédelem	11,196.000
fizetések	716,173.275	Betegpénztár	9,739.200
Vidéki tagdíjak	17,229.557	Házbér	44,522.180
Beiratási díjak	7,080.600	Takarítás	18,141.490
Házalapbevezetések	71,509.675	Világítás	2,634.927
Könyvtári betétek	4,914.000	Fűtés	8,958.260
Házbérovadékok visszatérítése	28.000	Nyomatvány	2,814.360
Vegyes bevételek	34,562.373	Postaköltség	10,525.120
		Irodai költségek	18,858.522
		Telefon	5,511.000
		Oktatás	14,802.000
		Munkanélküliség	91,978.500
		Temetkezési segély	6,250.000
		Szervezés	30,874.351
		Incasso	84,451.816
		Lapelőfizetések	5,500.700
		Könyvtári költség	38,371.000
		Könyvtári beszerzés	26,620.131
		Vegyes költségek	29,607.698
		Értékpapírvásárlás	303.000
		Leltári beszerzés	1,140.290
		Magántisztviselők Lapja köl-	
		csönvisszafejtés	1,047.110
		Összes költségek	686,528.655
		Takarékbetét a Törekvés Taka-	
		rékpenztárnál	100,000.000
		Készpénz 1924 december 31-én	68,973.458
			855,502.113

Eredmény számla 1924. évi december 31-én

Tartozik		Követel	
	K		K
Tiszti fizetékszám	222,681.000	Eredményáthozat 1924 január 1	1,120.633
Jogvédelemszám	11,196.000	Helyi tagdíj- és segélyalapszla.	716,173.275
Betegpénztárszám	9,739.200	Vidéki tagdíjszám	17,229.557
Házberszám	44,522.180	Beiratási díjszám	7,080.600
Takarításszám	18,141.490	Vegyes bevétel számla	34,562.373
Világításszám	2,634.927		
Fűtésszám	8,958.260		
Nyomatványszám	2,814.360		
Postaköltség számla	10,525.120		
Irodai költség számla	18,858.522		
Telefon számla	5,511.000		
Oktatásszám	14,802.000		
Munkanélküliség számla	91,978.500		
Temetkezési segély számla	6,250.000		
Szervezési költség számla	30,874.351		
Incassoköltség számla	84,451.816		
Lapelőfizetés számla	5,500.700		
Könyvtári költség számla	38,371.000		
Vegyes költség számla	29,607.698		
	657,418.124		
Eredmény 1924 december 31-én	118,748.314		
	776,166.438		776,166.438

Mérleg számla 1924. évi december hó 31-én

Vagyon		Teher	
	K		K
Postatakarékpenztárszám	394.751	Házalapszám	76,205.672
Pénztárszám	68,578.707	Könyvtári betétszám	5,417.330
Értékpapírszám	355.751		
Törekvés tkp. betétszám	100,000.000	Vagyon	81,623.002
Leltárszám	1,575.841		
Könyvtári leltárszám	29,466.266		
	200,371.316		200,371.316

Pikler Emil s. k. elnök
 Pollák Ferenc s. k. pénztáros
 Kertész Miklós s. k. főtitkár
 Steinitz Mór főügyelőbizottsági elnök
 Lajta Izor s. k.
 Zombory Gyula s. k.
 Diamant Ignác s. k.
 Löffler Sándor s. k.
 főügyelőbizottsági tagok

A könyvelésért: Kéthly Anna s. k.

jaiból. Nagyméltóságod meg lehet róla győződve, nem nagyon fölemelő dolog azért küzködni egy emberöltőn keresztül, hogy aggkorunkra a becületesség megelhetést biztosító nyugdíj helyett koldusbotot nyomjanak kezünkbe. Munkában töltött 40 esztendő után, amikor a köztisztviselők már teljes nyugdíjat kapnak a magántisztviselőt a fölmondáson kívül legföljebb egyesztendei fizetés illeti meg végkielégítés címén: ez a mankó, amin egy darabig elsántíthat, míg végleg össze nem roskad. A végkielégítés elejtése nem kevesebbet jelent, mint kérdemesült idős tisztviselők kíméletlen megfosztását utolsó silány támaszukról, pusztulásuk siettetését, morális és fizikai összeomlásuk meggyorsítását.”

„Nem hisszük, hogy ez volna Nagyméltóságod intenciója. Nem hisszük, hogy szándékában állna amugyis problematikus eszistenciánkat még elviselhetlenebbé tenni. Nem hisszük, hogy vajmi silány és elégtelen szerzett jogainkat megnyirbálni óhajtana. Arra kérjük tehát Nagyméltóságodat, méltóztassék ezt a két kirívó sérelmet reparálni és az egész törvénytervezetet a Magyarországi Magántisztviselők Szövetsége által benyújtandó előterjesztés szellemében módosítani.”

Több mint 400 ilyen tiltakozó beadványt juttattunk el 5000-nél több aláírással a kereskedelemügyi minisztériumba. A tiltakozáshoz csatlakozott a főváros környéke és a vidék öntuda-

tos magántisztviselő társadalma, amely nem hajlandó tűnni, hogy életbevágó ügyekben nemcsak róla kellene, hanem ellenére intézkednek. Mi sem jellemzőbb a magyar kapitalizmus példátlanul önző, rövidlátó és cinikus magatartására, mint az a tény, hogy képviselői általában örömmel üdvözölték és ha itt-ott tiltakoztak is ellene, ez olyan paragrafusokkal szemben történt, amelyek az eddigi állapottal szemben a tisztviselők részére valami kevés látszatengedményt jelentenek. A kereskedelmiügyi minisztérium mélyen hallgat, a munkáltatótestületek esendős nyugalommal várják a lelkükből lelkédzett javaslat tető alá jutását, a magántisztviselő társadalom azonban el van szánva arra, hogy jogait és szabadságát minden erejével megvédelmezi. A törvénytervezettel kapcsolatban Szövetségünk részletes álláspontját egyébként külön emlékiratban is kifejtettük és néhány nappal a lejárát előtt, 1924. december 29-én Szövetségünk képviselői azt személyesen adták át a javaslat tervezőjének. Állásfoglalásunk (terjedelménél fogva külön szociálpolitikai tanulmány) másolatait beküldöttük a különféle közgazdasági és politikai fórumok, érdekképviseleteknek, szaklapok és napilapok szerkesztőjeinek, valamint a munkáügyi bíróság tagjainak, hogy ezzel is hozzájáruljunk mindazon jóindulatú befolyások megmozdításához, amelyek a szociálpolitikát nem kizárólagosan kapitalisztikus diktatúra formájában képzelik el.

A nyugdíjvalorizáció.

Számtalan gyűlésen, parlamenti felszólalásban és egyéb alkalmakkor szóvá tettük már azt a sérelmet, amely a nyugdíjértékelésben vagy kegydíjban részesülő tisztviselőket éri azáltal, hogy aranykoronában befizetett nyugdíjállományuk ellenében néhány száz papirkorona nyugdíjat utalnak ki számukra. A sok sürgetésnek a mult év elején annyiban volt eredménye, hogy megjelent Nagy Emil akkori igazságügy-miniszternek egy eléggé haladó szellemű valorizációs törvénytervezete, amelyet véleményezés céljából Szövetségünknek is megküldött. A tervezettel kapcsolatosan társaságunkkal együtt közös beadványban fejtettük ki a nyugdíjas magántisztviselő álláspontját. Követeltük a kötelező nyugdíjbiztosítás megvalósítását, a biztosítások és a bányatársasági teljesítmények megfelelő valorizációját, a magánvállalati nyugdíjpenztárak között megteremtendő kölcsönösséget. Különösen kiemelendő fölterjesztésünknek az a része, melyben annak a kívánságnak adunk hangot, hogy a rendelet ne elégedjen meg a nyugdíjpenztár, mint „corpus separatum” anyagi helyzetének vizsgálatával, hanem maguknak a vállalatoknak anyagi helyzetét legyen mértékadó. Kartársaink információja alapján ugyanis följosítottnak éreztük magunkat arra, hogy a következőket ajánljuk a miniszter ur figyelmébe:

„Anélkül, hogy gyanúsítani akarnánk, megállapítható, hogy a tökéletes vállalatok aktívumaik legértékesebb részével fundáltak nyugdíjpenztáraikat, s hogy ezek vagyonállagában túlteng a hadikölcsön és a fix kamatozású záloglevél. Tanulságos volna tehát annak megállapítása, hogy milyen összegű hadikölcsönt jegyeztek az anyavállalatok és mennyit jegyeztek nyugdíjpenztáraik által. Tisztelettel kérjük továbbá az anyavállalat vagyoni helyzetének vizsgálatát abban az esetben is, ha a nyugdíjpenztár külön bejegyzett cég. Az ilyen penztár a cég alkalmazottainak egzisztenciális helyzetére erősen kihat, a nyugdíjigazságtétel csökkentőleg befolyásolja az illetmények megállapítását, s mivel a tisztviselők hosszabb szolgálata főként a cégek érdekeit mozdítja elő, az ilyen vállalati nyugdíjpenztárnál különösen nagy jelentősége van az anyavállalat teherviselő képességének.”

Nagy Emil akkori igazságügy-miniszter tervezetét az illetékes körök nyilván tulságosan szociális szelleműnek találták, mert az rövidesen lekerült a napirendről és a valorizáció kérdése mai napig is szabályozatlan. A megindított valorizációs pereknél a bíróság szerencsére megértést kezdett tanúsítani és a Kuriának, mint legfelsőbb fórumnak, nyugdíjvalorizációs ügyekben hozott döntései meg fogják könnyíteni a nyugdíjvalorizáció kérdésének az alkalmazottak érdekében való megoldását.

Az adminisztráció.

Az adminisztráció pontossága alapföltétele minden egyesület működésének. Szövetségünkben, ahol minden szakma és több száz cég van nyilvántartva, ez a körülmény igen súlyos föladatot ró az adminisztrációra. Szakszervezetek adminisztrációja nem öncélú, hanem az agitáció szolgálatában áll. Ezen elv gyakorlati megvalósítása adminisztrációnk átépítését tette szükségessé, amely munkát 1924. év tavaszán sikerült elvégezni. Az átalakítási munkálatok után az adminisztrációs munkák simán, zökkenés nélkül bonyolítottak le és elértünk két célt: 1. nyilvántartásunk a lehetőséghez képest pontos lett, lapcímke-anyagunk megjavult; 2. tagdíjkönyvelésünk havonta pontosan elintéződjött. Természetesen az összes nehézségeket nem sikerült áthidalnunk, még pedig legfőképpen

azért, mert egyrészt nagymérvű a tagfluktuáció, másrészt a kartársak a lakcím-, cég- stb. változás bejelentését igen gyakran elmulasztják. Ennek folytán sok a reklamáció, melynek oka nem az adminisztráció hiányos voltában keresendő, hanem — legtöbb esetben — a reklámoló régebbi mulasztásának a következménye. Ez évben a napi munkákön kívül már módjában volt az adminisztrációnak alaposan előkészíteni a szakosztályi agitációs munkaanyagot; az elmaradó tagok statisztikáját elkészíteni, több ezer fölszólító levelet — melyhez válaszbélyeges levelezőlapot is csatoltunk — küldtünk ki a tagdíjhátralékosok részére, s a visszaérkező anyagot megfelelően földolgoztuk. Rendszeresítettük minden téren az adatok statisztikai földolgozását. Így időlegesen a tagállomány statisztikáját készítettük el, melyből tiszta képet nyerünk tagjainkról. Az utolsó ily fölvétel 1925. január hóban történt, az 1924. december 31-iki állomány alapján.

Eszerint 6454 fővárosi és pestkörnyéki tagot tartunk nyilván. Ezek közül 3993 férfi (61.8%) és 2461 nő (38.2%). A tagok 27.5%-a 24 évnél fiatalabb, 24–30 év közötti 30%, 50 éves 36.6%, 50 éven fölüli 5.9%.

Tagsági időtartam szerinti megoszlás:

1–6 hónapos tag	22.0%
1 éves tag	20.0%
2–3 „	22.0%
3–5 „	8.6%
5–8 „	23.6%
8–10 „	0.8%
10–15 „	1.7%
15 éven fölüli tag	0.4%

Tagsági osztályok szerinti megoszlás 6341 adat alapján:

I. osztály	45 (0.7%)
II. „	944 (14.0%)
III. „	2683 (42.3%)
IV. „	1786 (28.2%)
V. „	883 (13.8%)
Összesen	6341 (100.0%)

A vidéki tagok száma 319. Ebből 78% férfi és 22% nő. Tagsági időtartam szerinti megoszlás: 1–6 hónapos tag 36.5%, 1 éves tag 21%, 2–3 éves tag 24.8%, 4–7 éves tag 17.7%.

Korszerinti megoszlás vidéken 265 adat alapján:

20 éven aluli	21
20–24 éves	69
24–30 „	61
30–35 „	29
35–40 „	18
40–45 „	24
45–50 „	12
50–60 „	24
60 éven fölüli	7
Összesen	265

Ezen figyelemreméltó adatok mellett nem kevésbé érdekesek azon statisztikai fölvételek, amelyeket havonként az újonnan belépő tagoktól veszünk föl. 1924. december hónapban 244 tagot vettünk föl. Ebből férfi 135 (55.3%), nő 109 (44.7%).

Családi állapot 167 adat szerint:

Nőtlen	56 (33.5%)
Hajadon	68 (40.7%)
Nős	27 (16.2%)
Férjhezett	9 (5.4%)
Elvált	4 (2.4%)
Özvegy	3 (1.8%)

Életkor 234 adat szerint:

20 éven alul	32 (13.7%)
20–24 évig bőzörölgő	80 (34.2%)
25–30 „	54 (23.1%)
31–40 „	28 (12.0%)
41–50 „	27 (11.5%)
51–60 „	6 (2.5%)
60 éven fölüli	7 (3.0%)

Munkakör szerinti megoszlás az 1924. decemberében belépett 244 tagnál:

Segédkönyvelő	20 (8.2%)
Magyar gyors- és gépirónó	22 (9.0%)
Általános irodai erő	60 (24.6%)
Penztáros	21 (8.7%)
Raktáros	9 (3.7%)
Műszaki tisztviselő	5 (2.0%)
Levelező	15 (6.2%)
Magyar-német gyors- és gépiró	3 (1.2%)
Mérlegképes könyvelő	33 (13.5%)
Mérnök	1 (0.4%)
Biztosítási szaktisztviselő	2 (0.9%)
Tarifneur	1 (0.4%)
Művezető, üzemvezető	6 (2.4%)
Üzletvezető	4 (1.6%)
Gyakornok	5 (2.0%)
Papírszakmabeli kereskedelmi alkalmazott	1 (0.4%)
Ellenőr	4 (1.6%)
Gyári fölügyelő	2 (0.9%)
Ttkár, cégvezető, igazgató	4 (1.6%)
Építész	1 (0.4%)
Munkanélküli	25 (10.2%)

Ezen kartársaink fizetési statisztikája szomorú képet mutat. Az igazság kedvéért mindenestre meg kell állapítanunk, hogy az új belépők egy része a legkiuzsorázottabb alkalmazotti rétegből kerül ki, amelyet a pillanatnyi szükség hajt a Szövetségbe. A beiratkozottak 64.7%-a 2 millió aluli, 35.3%-a 2 millió fölüli fizetéssel rendelkezett. A belépők legtöbbjének (25.4%) 1½–2 millió havi jövedelme volt, a 3 milliót 16% érte el és csupán 1.4% érte el a havi 5 millió koronát. Ezzel szemben a beiratkozottak 2.3%-a havi 500.000–700.000 korona havi fizetésben részesült.

A belépők közül I. osztályba 25 (10.2%), II. osztályba 18 (7.4%), III. osztályba 80 (32.8%), IV. osztályba 89 (36.5%) és V. osztályba 32 (13.1%) iratkozott be.

Az új tagok munkaideje jellemző általában a most szokásos munkatartamra. A belépők 73.3 százaléka osztott és 26.7%-a osztatlan munkaidőben dolgozott, 8 órán alul 35%, 8 órát 49.4% és 8 órán fölüli 15.6% volt foglalkoztatva.

Mindenestre érdekes az alábbi adatfölsorolás, amely azt mutatja, hogy kerületek szerint milyen a lakásmegoszlás:

I. kerületben lakik	9.6%
II. „	3.6%
III. „	4.2%
IV. „	3.1%
V. „	9.0%
VI. „	19.3%
VII. „	28.3%
VIII. „	12.7%
IX. „	7.8%
X. „	2.4%

Pestkörnyéken a beiratkozók közül 29 lakók s a vidéki belépők száma 39, vagyis 20%.

Végül olyirányban is készült statisztika, amely föltünteti azt, hogy a beiratkozók voltak-e már Szövetségünk vagy más szakmai egyesület tagjai. A decemberi beiratkozók közül 13.5% volt már a Szövetség tagja és 10.6% előzőleg más szakmai egyesületbe tartozott.

Taglétszám.

A szervezet taglétszámát illetőleg figyelmébe kell ajánlanunk közgyűlésünk küldötteinek, hogy a tagdíjpolitika terén következetesen arra igyekeztünk, hogy olyan járulékokat rendszeresítsünk, amelyek valamelyest arányban vannak a nagyobb és teljesítőképes fizikai munkásszervezetek tagsági járulékaival. Ennek az elvnek érvényesítése nem ment mindig simán, mert hiszen Szövetségünkben is akadt olyan áramlat, amely azt vitatta, hogy a magasabb járulékok elriasztják a magántisztviselőket, sajnos, még öntudatlan jelentős részét, s így a szervezet számára nem jelenthet anyagi megerősödést. Vezetőségünk azonban mindvégig kitartott a szakszervezeti járulékpolitika mellett, s az eredmény a tagállományunk bizonyos mértékű stabilizálódása volt, amint azt az alábbi táblázat föltünteti:

Hónap	1924. évi helyi beírtások száma	1924. évi vidéki beírtások száma	1924. évi összes beírtások száma	1923. évi összes beírtások száma	1922. évi összes beírtások száma
Január	6710	220	6930	7068	10024
Február	7288	363	7651	6407	6084
Március	6098	350	6448	6609	7607
Április	6998	394	7392	7028	7411
Május	5477	279	5756	6366	7771
Június	4891	345	5236	6219	6241
Július	4974	254	5228	6127	8020
Augusztus	5184	335	5519	5701	7258
Szeptember	5921	486	6407	6057	8105
Október	6142	126	6268	6708	8206
November	5871	411	6282	5816	6614
December	5696	417	6113	5781	5295
Összátlag	5938	381	6269	6323	7386

Munkanélküli segélyezés.

A munkanélküli kartársaink támogatása, különösen az év második felében igen súlyos föladatok elé állította szervezetünket. Az igényjogosultak száma erősen megnövekedett. A tagdíjrendezésekkel kapcsolatban segélyezési teteleinknek jelentős emelése is az igénylések szaporodásához vezetett. A segélyezési statisztika a következőket mutatja.

Hónap	Segélyezett száma	Munkanélküli segély	Temetkezési segély	Ingyen ebédjegy	Összesen
Január	18	281.600	—	124.000	355.600
Február	15	385.000	—	185.500	320.500
Március	25	1.506.200	200.000	—	1.706.200
Április	31	1.819.600	—	—	1.819.600
Május	28	1.882.000	—	—	1.882.000
Június	17	2.454.800	—	—	2.454.800
Július	43	8.225.800	300.000	—	8.525.800
Augusztus	43	9.044.000	—	—	9.044.000
Szeptember	55	11.805.000	—	—	11.805.000
Október	80	26.095.000	2.700.000	—	28.795.000
November	57	10.388.000	1.850.000	800.000	13.038.000
December	60	16.502.000	1.200.000	580.000	18.282.000
Összesen	467	90.339.000	6.250.000	1.689.500	98.228.500

Ebből az utolsó félévben kifizettünk 89.489.800 koronát, vagyis az egész évi segélynek 91%-át.

A második félévben a segélyezettek száma 338, vagyis az összes segélyezettek 72%-a.

A fönti 98 millió különböző értékű koronákban fizettük ki, úgy hogy az kerekén 1500 dollárnak felel meg. Igen jelentős összeg, és Szövetségünk anyagi erejéhez képest olyan teljesítmény, mely miatt nincs okunk szegyenkezni. Ha egy-egy segélyezettre nem sok jutott (az

utolsó félelvi átlag 260.000 korona), ezek az öszszegok a végső szükség és kötségszerűségei percelben sok szenvedéstől mentesítették kartársainkat. Persze, kellő és elegendő segítséget nyújtani még nem tudunk. Ehhez az szükséges, hogy többen legyünk, akik a kölcsönös megsegítés eszközeivel akarunk védekezni az élet mindenemü viszontagságaival szemben, s főleg az kell, hogy kartársaink a saját érdekében nagyobb áldozatkészséget tanúsítsanak.

Allásközvetítés.

Fekete esztendeje volt állásközvetítőnknek az elmúlt év. Erősebb jelzöt nem használhatunk, mert a rettenetes válság folyamata még nem záródott le és félő, hogy a folyó év sem hoz enyhülést a munkanélküliség kérdésében. A válság súlyosabb méretek pontosan a számlás megkezdésével öltött, és az év utolsó kétharmadában majdnem megállás nélkül fokozatosan erősödött. A nagy leépítési láz folytán kartársainknak ezrei veszítették el állásukat. A végkielégítéssel elbocsátott közalkalmazottak, pénzügyi tisztviselők ezrei árasztották el a tisztviselői munkapiacot. A mindenáron elhelyezkedni akaró, fegyelméletlen, a kollégiális együttműködéstől idegen munkaerőknek egyrészt, másrészt pedig a már kiéhezett, minden tartalékjából kikopott kartársainknak versenye a munkátkeresők elhelyezkedését megnehezítette. A munkaadók jórésze fenéig kiélvezte a helyzetet. A nagy munkanélküliségre való hivatkozással, kéjesen utasították vissza a tisztviselők javításra irányuló törekvéseit, nem igen leplezték, hogy a munkaerőkben rendelkezésre álló választék igen nagyon kedvükre való. Hogyisne volna az paradicsomi állapot, mikor nem egy pár jelentkező közül válogathatnak, hanem százan és százan török magukat az állásért. Tudomásunk van olyan esetről, mikor egy meghirdetett állásra 227 ajánlat futott be. Az ajánlkozók természetesen, ismerve a verseny nagyságát, igyekeznek igényeiket redukálni, hogy némi esélyt szerezzenek a maguk számára. Igen gyakran előfordul a végkielégített tisztviselők részéről, hogy ingyen ajánlják föl szolgálataikat azzal a hátsógondolattal, hogy majd rövid idő múlva fizetéses állásba jutnak így. Természetesen ilyen körülmények között, a magántisztviselők egy kisebb töredékére hámaszkodó állásközvetítőnk maga elé tűzött céljait csak részben valósíthatja meg. A munkáltatók jórésze elkerüli közvetítőnk, mert tudják, hogy túlnyomórészt munkaerőket, olcsón árba bocsátó alkalmazottakat nem kapnak és nem áll rendelkezésükre a mi közvetítésünkkel az a nagy választék, mely a munkaerő legelőnyösebb beszerzését lehetővé teszi. Közvetítőnk propagálására igen nagy súlyt helyeztünk az elmúlt esztendőben, ismét szétküldtünk több ezer ismertető levelezőlapot és módot találtunk arra is, hogy a napilapok többször is fölhivták a figyelmüket állásközvetítőnk működésére. A vázolt, igen súlyos viszonyok között nagy eredménynek kell tekintenünk, hogy az elmúlt esztendőben az elhelyezések arányát sikerült megjavítanunk. A bejelentett állások és a ténylegesen betöltött állások között nagy hézagot a fönt eladottak már nagyrésztben indokolták. Oka ennek még az is, hogy a munkaadók egy része nem elégszik meg a hirdetéssel beszerezhető választékkal sem, hanem még minden közvetítőhöz, így hozzánk is, bejelenti a munkaalalmat. Ilyen esetben gyakori, hogy a kiküldött munkaerőt már azzal fogadják, hogy az állás már be van töltve, vagy legjobban esetben: őt is beiktatják a 200-as verseny résztvevői közé. Az állásközvetítőnk 1924. évre szóló részletes adatait a következőkben adjuk:

Hónap	Igénybe- vők száma	Bejelen- tett állások	Elhelye- zések száma
Január	193	121	63
Február	123	145	53
Március	198	110	51
Április	207	102	56
Május	190	73	37
Junius	96	70	33
Julius	101	76	41
Augusztus	142	195	78
Szeptember	172	96	39
Október	121	87	52
November	118	92	47
December	127	42	27
Összesen	1788	1209	577

Az igénybevevők közül férfi ———— 755
 Az igénybevevők közül nő ———— 1033
 Az elhelyezettek közül nő ———— 382
 Az elhelyezettek közül férfi ———— 195
 Nyilvántartott munkanélküli tagok száma
 1924 december 31-én ———— 861

Egyébként ezen adatok helyes értékelése szempontjából az előző évek adatainak az ismerete is szükséges s ezért közöljük az 1922/24. évi összefoglaló jelentésünket is:

	1922	1923	1924	Összesen
Igénybevevők száma	1844	1796	1788	5228
Bejelentett állások száma	2586	2568	1209	6363
Elhelyezések száma	930	857	577	2364

Havi átlagban:

Igénybevevők száma	137	150	149
Bejelentett állások száma	199	214	101
Elhelyezések száma	77	71	48

Jóleső érzéssel állapíthatjuk meg, hogy állásban lévő kartársaink az elmúlt év folyamán már nagyobb mértékben ismerték föl, hogy az állásközvetítő munkásságának támogatása mennyire fontos érdeke az összeségnek és a tudomásukra jutott állások bejelentésével nagy mértékben hozzájárultak az elért eredményhez. Ezen a téren azonban még igen sok a kivánnivaló és minden egyes alkalommal föl kell hívni a munkaadók és kollégáinkat irányuló kötelességeik teljesítésére, hogy az igen rossz kilátások mellett meginduló új esztendőben is megállhassuk helyünket.

Jogi osztályunk működése.

Az elmúlt 1924. esztendő az alkalmazottak jogi helyzetének szabályozása körül néhány érdekes kísérleten és egy-két kisebbjelentőségű rendeleten kívül nem hozott más változást, mint amennyi a gazdasági viszonyok súlyosodásából és az egyre növekvő nyomorból önként következett.

Az év elején a munkaügyi bíraskodás még mindig azon az alapon állott, amelyet az 1910/1920. M. E. rendelet és a körülötte kifejlesztett bírói gyakorlat határozott. Ezen a területen belül mindenki hozzáférhetőleg biztonságosan állapíthatja meg, hogy mik azok a járandóságok, amelyekre jogos igénye van és egyes vivmányok, amelyek pedig csak nehezen születtek meg, hussá-vevőre váltak egy magántisztviselők köztudatában, mint a bíróság előtt.

Ezt a határozottan kedvező helyzetet csak az a tagadhatatlan tény tette kevésbé vonzóvá, hogy a jogkereső magántisztviselők egyre lassabbodó tempóban tudták pereiket végigvinni és egyre hosszabb hónapok választották el egymástól a fölmondás tényét a perrel való érvényesítésre kényszerült tisztviselőnek való fizetéstől. Ezen a technikai okon próbált a Szövetség segíteni akkor, amikor akciót indított a munkaügyi bíróság reformjáért.

A Szövetség akciója, bár csak részben ért célra, pillanatnyilag erőset lendített a munkaügyi bíraskodás helyzetén. A minisztérium intézkedésére a munkaügyi csoport bírának létszámát jelentősen fölemelték, ami csak bizonyos idő elteltével érezte hatását, mert az új bírók jórészt újoncok voltak a munkaügyi bíraskodásnak lassanként külön szakkká kifejlesztett területén. Addigra, amíg ezek is beleszoktak az új munkába és ugyanannyi ügyet tudtak lebonyolítani, mint a régi, rutinos bírák, ismét új veszedelem fenyegette a tisztviselők járandóságainak gyors kézhezkapását.

Az új veszedelem ismét a kormány egyik félintézkedéséből származott. Régi követelése volt a magántisztviselők társadalmának, hogy az ugynevezett munkaügyi értéktartó töröljék el és mondják ki, hogy munkások és tisztviselők minden alkalmaztatásukból kifolyóan keletkezett ügye a munkaügyi bíróság elé tartozik. Ezt az intézkedést tette most meg a kormány, — de abban a ferde formában, hogy az összes folyóügyek munkaügyi deklarálásával egyidejűleg nem gondoskodott a munkaerők megfelelő szaporításáról, úgy, hogy a munkaügyi bíróság, mely csak nemrég kezdett modern bíraskodási gyorsaság felé tapogatózva egy-két lépést tenni, valóságos belefuladt a váratlanul rázuhánó perek tömegébe. Az ügyek elintézésének menete ezzel még jobban meglassabbodott, mint azelőtt és a bajok is egyre szaporodtak.

Valóságos csapás volt a tisztviselők tömegére a késedelmi kamatlábnak az év vége felé bekövetkezett leszállítása. Eddig ugyanis a heti 2% késedelmi kamat sok céget visszatartott a fölölleges pereskedéstől, mert ilyen jól, évi 104%-kal nem tudta pénzét gyümölesztetni. Mert azonban, amikor a késedelmi kamatot évi 18%-ra csökkentették, a perek száma, különösen a másodfoku bíróság előtt ugrásszerűen emelkedett. A cégek ugyanis újra arra az álláspontra helyezkedtek hogy érdemes a kevésbé jó pereket is „huzni”, — mert a rizikó nem nagy.

Ugyancsak az év végén, illetve már az 1925. év elején történt, hogy a törvényszék megváltoztatva eddigi fölfogását és szembehelyezkedve saját elvi kijelentésével, arra az álláspontra helyezkedett, hogy 1924 július hó óta történt javításokat többé nem itéli meg, mert július óta a korona értéke állandó, stabil korona mellett pedig a javítás nem a koronamérés kiegyensúlyozása többé, hanem tényleges javítás, amit a cég annak ad, akinek akar.

Mondanunk sem kell, hogy ez az érvelés nem állja meg a helyét, hiszen saját bőrén érzi mindenki, hogy stabil korona mellett a drágaság hogyan emelkedik napról-napra, — a bíróság azonban, egylegőre kitart legújabb álláspontja mellett.

A Szövetség különben az 1924. évben 286 kartárs ügyét fejezte be eredményesen és ezekben az ügyekben 3 1/2 milliót koronát perelt ki.

Az elmúlt év során komoly megrázkódtatást okozott Szövetségünk jogiügyi szolgálatában közserzetben álló kitünő ügyésznőnknek, dr. Holler Lajosnak elhunytja. Az alkalmazotti érdekvédelem és szociálpolitika téren éveken keresztül kifejtett értékes munkáját Szövetségünk elnöksége jegyzőkönyvben örökölte meg és temetésén nagyszámban megjelent kartársaink nevében Szövetségünk elnöke, Pikler Emil nemzetgyűlési képviselő kartársunk tar-

tott gyászbeszédet.
 Az ügyészi állást 1925 január hó 1-től kezdődően a Szövetség elnöksége dr. Bánóczy Dénessel töltötte be.

Könyvtár.

Szövetségünk Ady Endre-könyvtára 1924. évben a múlt évhez hasonló szép eredményt mutat, ámbár pénzügyileg összehasonlíthatatlanul nehezebb helyzetben volt, legfőképpen a könyvek árának rohamosan emelkedő tendenciája miatt. Amíg 1923. évben aranykoronára átszámítva kevesebb pénzért több könyvet tudtunk venni, addig a folyó esztendőben súlyos áldozatok dacára sem voltunk képesek a múltévi kötettszámot elérni. Pedig a könyvtár látogatottsága és a könyvtár forgalma mindenképen kívánatosra tette volna, hogy a kötettszám a múltévi beszerzést jóval fölülmulja. Könyvforgalmunk hónapok szerint:

Január	9068	drb
Február	8849	"
Március	10464	"
Április	9496	"
Május	9446	"
Junius	9660	"
Julius	5917	"
Augusztus	5484	"
Szeptember	8997	"
Október	11469	"
November	8542	"
December	8555	"

Összforgalom 1924. évben 105947 drb

Az átlagos napi forgalom eszerint 376 kötet, az összes forgalom pedig 1923. esztendővel szemben, amikor is 75.662 kötetet vettek igénybe, 40% emelkedést mutat. A könyvtári forgalom ezen egyébként örvendetes emelkedése fényt vet azonban egy sajnálatos jelenségre is. Míg ugyanis az elmúlt évben az olcsóbb kiadványokat, ha nagy kinnal-bajjal, de megvásárolta magának a könyvtári tag, addig ez évben már tisztán a könyvtárra volt utalva. Ezen abnormis könyvtárforgalomemelkedéssel nem állhatott arányban a könyvbeszerzés, mint már föntebb is említettük. Vettünk 1255 kötetet, a tagok áldozatkészsége folytán kaptunk 287 darabot, összesen 1542 darabot, azaz könyvállományunk 16,5%-kal emelkedett. Könyveink száma december 31-iki megállapítás szerint 10.862 kötet.

A könyvtárlátogatók számának emelkedése nem haladta túl a normális keretet, amennyiben 456, azaz 19% a szaporulat. Tehát az 1923. évi 2413 könyvtári taggal szemben ma 2869 tagot tartunk nyilván.

A könyvek műfaj szerinti olvasottsága ez évben sem igen változott, amennyiben első helyen most is a regény és elbeszélés áll. A könyvek olvasottságának sorrendi és százalékos eloszlása a következő:

Regények és elbeszélések 71%. Szindarabok 7%. Társadalomtudomány és szocializmus 5%. Földrajz 5%. Versek 4%. Művészetek 3%. Történelem 2%. Filozófia 2%. Egyéb 2%.

Nagyon érdekes az alábbi összeállítás, amely szépirodalmi olvasótáborunk izléséről tesz tanubizonyosságot, illetve megmutatja, hogy az egyes írók olvasottság szerint mily helyen állnak:

1. Jókai Mór (7.1%).
2. Zola Emil (4.7%).
3. London Jack (3.6%).
4. Hugo Victor (3.5%).
5. Maupassant Guy (2.3%).
6. Anatole France (2%).
7. Karinthy Frigyes (1.9%).
8. Gárdonyi Géza (1.7%).
9. Balzac Honoré (1.6%).
10. Dosztojevskij M. Fedor (1.6%).
11. Id. Dumas Sándor (1.5%).
12. Dickens Charles (1.5%).
13. Bölsche Wilhelm (1.4%).
14. Tolsztoj Leó (1.4%).
15. Erdős Renée (1.3%).
16. Hauptmann Gerhard (1.3%).
17. Mikszáth Kálmán (1.3%).
18. Ujhelyi Nándor (1.3%).
19. Doyle A. Conan (1.2%).
20. Farrère Claude (1.2%).
21. Móricz Zsigmond (1.2%).
22. Rolland Romain (1.2%).
23. Szabó Dezső (1.2%).
24. Eötvös Károly (1.1%).
25. Molnár Ferenc (1.1%).
26. Wilde Oszkár (1%).
27. Haggard Rider (1%).
28. Strindberg Ágost (1%).
29. Wells H. G. (1%).

Egy százalékon alul az olvasottság szerinti sorrend a következő:

- Mereskovszkij, Prévost, Kóbor, Sudermann, Beniczky, Benedek, D'Annunzio, Ohnet, Ady, Biró, Courths-Maler, Gorkij, Lagerlöf, Shaw, Bródy, Daudet, Flaubert, Hamsun, Kosztolányi, Szederkényi, Turgenyev, Arcubascov, Croker, Ewers, Goncourt, Freud, Leblanc, Materlinck, Benoit, Heltai, Ambrus, Babits, Carlyle, Eschtruth, Földi, Ibsen, Kellermann, Shakespeare, Thackeray, Verne, Bain, Bierbaum, Drasche Lázár, Krudy, Marlitt, Twain, Zobelitz stb.

Mindenesetre érdekes, hogy évről-évre hogyan változik az olvasók izlése. Jókai ez évben is veretlenül az első helyen áll, Zola a 6-ról a 2-ra küzdötte föl magát, London Jack könyvtárunkban is nagy karriert futott be, amennyiben a 20-ik helyről a 3-ra került föl. Viszont a romantikus és kevésbé nívós id. Dumas Sándor a 2-ik helyről lezorzult ez évben a 11-ik helyre. Ugyancsak megoszpant az érdeklődés az oroszok iránt, amennyiben az 1923-as 3-ik helyről Dosztojevskij a 10-re, Turgenyev a 4-ről 50-ik és Gorkij az 5-ről a 41-ik helyre került. Nagyon örvendetes jelenség, hogy a silányabb írók ez év-

ben jól hátra kerültek, hogy helyet adjanak a színvonalas műveknek. Beniczkyne-Baja Lenke a 16-ik helyről leszorult a 34-re, Ohnet a 17-ről a 37-re és Courth-Maler a 18-ról a 40-re. Maritt leszorult a 74-ik helyre. Ezen leszorulási folyamatra méltán büszke a könyvtár, hiszen a növekedés sok körülményt, tapintatot és céltudatos munkát igényel. Még csak azt jegyezzük meg, hogy Ady kimutatásunkban a 38-ik helyen szerepel, viszont a költők körül ez évben ő volt a legolvasottabb.

Könyvelői szakcsoport, revizori tanfolyam.

A Szövetség elnöksége 1924 áprilisában elhatározta, hogy a Szövetségben szervezett kartársak közül a könyvelőket szakmai továbbképzésük megbeszélése érdekében április 7-ikére értekezletre hívja össze. Az értekezleten mintegy 150 kartárs vett részt, akik ezen lépést nagy örömmel üdvözölték és elhatározták, hogy minden pénteken este összejövetelt tartanak, amelyen egy-egy kolléga aktuális könyvelési, adózási, organizatív és egyéb e szakba vágó tárgyak köréből előadást tart. Az előadásokat, melyek június végéig tartottak, állandóan 60-80 kartárs látogatta.

A nyár folyamán hozzáálltunk, hogy ezen laza szervezeti összejöveteleket egy meghatározott tantervű tanfolyammá szervezzük át. Havas Miksa tanár ur segítségével sikerült a revizori tanfolyamot föllátni, mely október 16-tól mind a mai napig folyik és előreláthatóan április végéig fog tartani. Eddig a következő előadások voltak minden hét keddi és pénteki napján: Szél Jenő, a Budapesti Kisipari Hitelintézet Rt. vezérigazgatója: *Mérlegkészítés* (6 előadás), *mérlegelmzés* (3 előadás); dr. Bodrogyi József, az OMKE titkára: *Az adókról* (13 előadás); Hubert Emil, az Organizáció Rt. igazgatója: *Organizáció és adminisztráció* (4 előadás); Oravecz Károly, a Kereskedelmi Akadémia tanára: *Kalkuláció* (6 előadás). Tervebe vannak véve a következő előadások: Havas Miksa tanár: *Az üzemi statisztika*. Radó Sándor, az Országos Szállítási Rt. cégvezetője: *Vasúti tanfolyam* és egy *Vám- és vámügytanfolyam*.

A tanfolyamra 104 kartárs iratkozott be, az előadások állandó látogatottsága 70 és 80 között mozog.

A revizori tanfolyam célja egyrészt a könyvelők szakmai továbbképzése, másrészt megteremtése egy olyan könyvelői csoportnak, amellyel alá tudjuk támasztani azon mozgalmunkat, amely eddig a szakkörök teljes tetszésével találkozott, tudniillik a *kötelező revizori intézmény bevezetését*. Ebben az irányban az 1924 november 1-én tartott kongresszuson a revizori tanfolyam részéről beérkezett egy oly értelmű indítvány, hogy: *„A Szövetség elnöksége indítson széleskörű mozgalmat azért, hogy az angol Chartered accountant, a német Bücherrevisoren és a román hiteles könyvelők mintájára Magyarországon is törvényhozással bevezessék a hites könyvelői és revizori rendszert”*.

Kulturunka.

Kartársaink általános és szakmai továbbképzésére az elmúlt jelentési évben is igen nagy súlyt helyeztünk. Több kísérletet tettünk szakmai tanfolyamok föllállítására, ezek azonban a gyér érdeklődés miatt nem vezettek kellő eredményre, úgy hogy a textiltanfolyam, valamint a kartársaink részére tervebe vett kézimunka-tanfolyam megtartását el kellett ejtenünk. A nyelvtanfolyamok iránt az elmúlt évben ugyan csak csökkenő érdeklődés nyilvánult meg. Az előző évek nagyarányú nyelvtanítási munkájával szemben ezúttal csak angol és német haladó tanfolyamot volt módunkban föllátni. A szorosan vett tisztviselői szakmunkások közül legnagyobb érdeklődést tanúsítottak speciális továbbképzésük iránt könyvelőkollégáink, amiről külön fejezetben számolunk be. Itt csupán annak megemlékezésre szorítok, hogy a revizori tanfolyam mellett könyvelési tanfolyamot is tartottunk fenn, amely Földiák Simon kartársunk szakavatott, kitünő vezetése alatt mindvégig a legteljesebb érdeklődés mellett folyt le. Az év vége felé az Eszperantista Munkások Egyesületével karöltve megszerveztük az eszperantista magántisztviselők csoportját, amelynek tanfolyamai teljesen ingyenesek, a hatóság azonban érthetetlen módon a csoport működése elé akadályokat gördít. Elénk működést fejtett ki Szövetségünk keretében a Természetbarátok Egyesületének IV. kerületi (magántisztviselő) csoportja is, amely a Szövetség helyiségében több alkalommal rendezett jól sikerült összejöveteleket.

A speciális oktatás mellett az elmúlt jelentési évben is folytattuk általános ismeretterjesztő előadásainkat, mindenkor csütörtök este, az érdeklődés állandóan kielégítő volt. Az előadások sorrendje a következő volt!

Dr. Kövesligethy Radó: *A relativitás elmélete*. (4 előadás.)

Dr. Pékler J. Gyula: *A pénz problémája*. (3 előadás.)

Dr. Bartucz Lajos: *A primitív ember kultúrája*. (2 előadás.)

Dr. Schmidt József: *Keleti filozófia*.

Dr. Supka Géza: *Bevezetés a történelem-tudományba*. (6 előadás.)

Gergely Győző: *Zola*.
Szerdahelyi Sándor: *Anatole France*.
Dr. Benedek Marcell: *Romain Rolland*.
Dr. Sárkány Erzsébet: *Dosztojevszky*.
Vitéz Miklós: *Bernhard Shaw*.
Bresztovszky Ede: *H. G. Wells*.
Ujházy György: *Ady*.
Hevesy Iván: *Az egyiptomi ásatások*. (4 előadás.)

Dr. Braun Róbert: *Az amerikai plutokrácia*.

Az általános oktatóelőadások, valamint a szakosztályi oktatásra vonatkozó kísérletek mellett még két figyelemreméltó oktatási munkáról kell megemlékeznünk. Ezek közül a nagyobb és komolyabb jelentőségű a Szövetségünkben mintegy 10 hónapon keresztül zárt körben megtartott irodalmi szeminárium volt, amely mindvégig ébren tudta tartani a hallgatóság érdeklődését és rendszeressége folytán igen értékes kulturmunkát jelent.

A másik előadásorozatot belső szakszervezeti kérdésekről rendeztük és ez a ciklus a vitát is beleszámitva, összesen nyolc előadásra terjedt ki.

Az oktatóelőadásokat a főváros környékén is rendszeresen próbáltuk, ez azonban csak Újpesten sikerült (szűk keretek között), amennyiben Pékler Emil, Kertész Miklós, Hajdu Henrik, Ujházy György, Hevesy Iván, Dr. Faragó László, Bresztovszky Ede és Migray József tartottak 8 héten keresztül előadást ottani befutócsoportunk tagjainak.

Az előadások és tanfolyamok mellett Szövetségünk fiatalágának az elmúlt évben is tánc-tanfolyamot és táncösszejöveteleket tartottunk, március hó 2-án pedig hangversenyt egybekötött nagy táncestélyt rendeztünk.

Ugyanebben a fejezetben kell följegyeznünk, hogy kartársaink részére az egész év folyamán kedvezményes áru fürdőjegyet, az év végén pedig számos fővárosi színházba kedvezményes áru jegyeket tudtunk szerezni.

Magántisztviselőkönyvtár.

Régi kívánsága volt Szövetségünk vezetőségének, hogy aktuális kérdésekről rövid, tömör, jól megírt agitációs füzeteket bocsásson kartársaink rendelkezésére. Ezt a tervünket az elmúlt jelentési évben alkalmunk volt megvalósítani. Országos kongresszusunk napirendjének előadói az elnökség fölhatalmazása alapján referátumaikat írásban is földolgozták és mind-egyik előadást agitációs füzetben a „Magántisztviselő-Könyvtár” 1-3. száma gyanánt csinos kiállításban és olcsó áron kartársaink rendelkezésére bocsátottunk. Az 1. füzet címe: *„A magántisztviselők szerepe a termelésben és társadalomban”*, szerzője *Bresztovszky Ede* kartárs, azt a problémát tárgyalja, hová tartozik a magántisztviselő, milyen az osztályhelyzete? A legutolsó néhány évtized fejlődésének éles és tanulságos bírálata után arra a konklúzióra jut, hogy az ipar és kereskedelem tisztjeit ma már árnyalati különbségek sem választják el az ipar és kereskedelem közkatnaitól, s a dolgozók társadalmának egyetlen nagy gazdasági, érzelmi és érdeklődési közeget kell alkotnia. A 2-ik füzetnek szerzője *Kertész Miklós* kartárs, címe: *„A gazdasági válság és a magántisztviselői föladatai”*. Öt esztendő gazdaságpolitikai bírálata tartalmazza a másfél éves munka, amelyből a számok világossága mellett társul elénk az a torz, felszeg és rosszindulatú gazdasági politika, amely minden nyomorunk szülőke. A 3-ik füzet „Az alkalmazotti szociálpolitika Magyarországon” címet viseli, szerzője *Dr. Faragó László* kartárs. A megjelenés időpontjában a Magántisztviselő-Könyvtárnak ez a száma volt legaktuálisabb, mivel a tisztviselői szociálpolitika időszertű követelése mellett bírálólat tartalmaz a kereskedelemügyi minisztériumnak legújabb alkalmazotti törvénytervezetéről. Annak intézkedéseit kritizálva, párhuzamot von a külföld és Magyarország szociálpolitikája között, egész sor panaszt és sérelmet sorol föl, s végül lerakja az alapját az új magyar alkalmazotti szociálpolitika követelményeinek.

Vidék.

Az elmúlt év a vidéki magántisztviselőmozgalomban nem hozott komolyabb fejlődést. A jelentésünk bevezetőrészében említett akadályok súlyosan érezhetők voltak ugyszólván valamennyi vidéki városban és kartársaink szakmai mozgalmát erősen hátráltatták. Az egyes vidéki városokról a következőkben kell beszámolnunk:

Debrecen. A csoport alakulása után nyomban megkezdődött a hatóságok terrorja, amely ottani kollégáinkat megfélemlítette, s a szépen indult szervezkedést visszavetette. Szövetségünk alelnöke, Kéthly Anna kartársnő, több ízben járt Debrecenben és érintkezett a csoport vezetőivel. Az érdeklődés főként egyes vezető személyek félreállása folytán mindinkább el-lanyhult, úgy hogy a debreceni mozgalom teljes reorganizációra szorult.

Miskolc. Szövetségünk legnagyobb és legaktívabb csoportja Miskolcon működik, melynek taglétszáma elérte immár a 250-et. Ez a rendkívül figyelemreméltó aktivitás részben a helyi viszonyokban (Miskolc iparos és kereskedőváros, régi liberális tradíciókkal), másrészt pedig a vezető kartársak kitünő képességeiben és

magy agilitásában leli magyarázatát. A különböző választmányi ülésektől és egyéb összejövetelektől eltekintve, miskolci csoportunk az elmúlt év január havában tisztújító közgyűlést, február 5-én Ady-emléknapélyt, május 25-én taggyűlést, október 26-án nagygyűlést és november 26-án a kereskedelemügyi minisztérium törvénytervezetével kapcsolatosan nagy tiltakozó gyűlést tartott, minden alkalommal a legteljesebb sikerrel. Szövetségünk exponensei közül az elmúlt év folyamán Kéthly Anna, Fehér József, Gáspár Árpád, dr. Faragó László és Pékler Emil kartársak jártak Miskolcon.

Pécs. Aladtalan személyi harcok után a helyi csoport az elmúlt év folyamán újjáalakult és nagy agilitással hozzáállt a propagandához. A csoport életében főként az elmúlt év őze óta a fejlődés örvendetes jelei mutatkoznak. Szövetségünk elnökségének tagjai közül Polák Ferenc kartársunk érintkezett pécsi kartársainkkal.

Szeged. A nagy alföldi város közhangulata távolról sem oly kedvező a tisztviselői szervezkedés szempontjából, mint Miskolc. Nagy akadály volt azonkívül a mozgalom kifejlődésének megfelelő helyiség hiánya, mert az a rozoga külvárosi épület, amelyben a csoport hátlékot talált, egyáltalában nem volt alkalmas arra, hogy a csoport tagjai ott intenzív egyesületi életet éljenek. A helyi hatóság rekvirálása ezt a helyiséget is elvette és így ma megfelelő összejövetelel helyiség hiányában a csoport működése stagnál. Szövetségünk részéről Kéthly Anna kartársnő járt több alkalommal Szegeden.

Székesfehérvár. E dunántúli város aránylag kevés számú magántisztviselőjének megszervezése igen nehéz föladat. Két évvel ezelőtt már kísérleteztünk vele, de a hatóság föllépése folytán a megfélemlített csoport csakhamar széjjeloszlott. Ezidén április hó 13-án megint sikerült ottani kartársainkat alakuló közgyűlésre összehívni, amelyen Szövetségünk központját dr. Faragó László kartársunk képviselte. A sikeres gyűlés után megindult a szervezési munka, de az alakulás jóváhagyása a helyi hatóság részéről mind a mai napig nem történt meg.

Szolnok. Helyicsoportunk az itteni speciális viszonyok folytán a munkásmozgalommal szemben különleges helyzetben van és jóllehet, kartársaink intenzív egyesületi életet élnek, a kari és szakszervezeti szellem még kezdetleges. Az elmúlt évben a csoport február 6-án tartott közgyűlést, több választmányi ülést, valamint táncmulatságot rendezett, amelyeknek jóvédelme részben a könyvtári beszerzés, részben a munkanélküliek támogatásának célját szolgálta. Tiltakozó gyűléseinket, amelyet a törvénytervezet ellen kívántunk tartani, a helyi hatóság behatárolta. Szolnokon egyébként igen nagy a munkanélküliség és a B-listások, valamint állami nyugdíjasok versenye erősen érezteti hátrányos hatását.

Szombathely. Mult év február hó 3-án tartotta csoportunk alakuló közgyűlést, amelyen központunkat Kéthly Anna kartársnő képviselte. Már a megalakuláskor egy esomó rágalommal és aknamunkával kellett megküzdeni, és a helyi hatóságok ma is ferde szemmel nézik csoportunk működését. A munkaviszonyok Szombathelyen rendkívül rosszak, kartársaink a késő esti órákig dolgoznak és nagyon sok a panasz a vasárnapi munkaszünet áthágása miatt.

Tatabánya. A helyicsoport március hó 16-án tartotta közgyűlést, amelyen Szövetségünk Gáspár Árpád és Kertész Miklós kartársak képviselték. Tatabánya-felsőgallai helyicsoportunk tagjai kizárólag az altiszti és fölgyázói karból kerülnek ki, a szorosán vett tisztviselői tábor közömbösen, sőt részben ellenségesen áll a szervezkedéssel szemben. A csoport működését igen megnehezíti megfelelő helyiség hiánya, amelyet az igazgatóság számtalan előterjesztés dacára ignakodott kartársainknak rendelkezésére bocsátani, míg az igazgatóság árnyékában sütkérező ugynevezett „gutgesimnt” altiszti és fölgyázói körnek tágas és megfelelő klubhelyiség áll a vállalat jóvoltából rendelkezésére. A csoport az elmúlt év folyamán több értékes tagját veszítette el, részben bányász-reneszánsz következtében. Kartársaink ezidőszert a „szanálás” hatását érzik, amennyiben a létszámsökkentés ott is megkezdődött.

Pestkörmények. A főváros környékén, ugymint Újpesten, Kispesztén és Pesterzsébeten az elmúlt év folyamán több gyűlést tartottunk, amelyek során megalakítottuk az ottani befizető csoportokat. A megfelelő helyiség hiánya Pesterzsébeten és Kispesztén hátrányosan befolyásolja a mozgalom fejlődését, Újpesten azonban a mozgalom, mint erről már jelentésünk más helyén megemlékeztünk, fejlődésben van. Szövetségünk képviselői közül Kertész, Gáspár és Sándor kartársak jártak több alkalommal a főváros környékén lakó kartársaink között.

A fűntebb fölsorolt helyeken kívül Szövetségünknek nagyobb számú tagja él Salgotarjában, Szuhakállón, Baján, Rudolf-telepen, ahol bár befutócsoport hivatalosan megalakítva nincs, de az elszámolásokat a kartársak

Oszták kartársaink küzdelmei.

A Bund der Industrieangestellten Österreichs (Ausztriai Gyáripari Alkalmazottak Szövetsége) körülbelül tizenötezer tagot számlál, akik a fém-, villamos-, automobil-, gumi- és aszbeszt-, olaj- és zsiradék-, papírdolgozóiparban, kalapgyárakban, gőzmosókban, fehérneműgyárakban, tehenészeteknél, fafeldolgozóüzemekben, cipőgyárakban és pótkávéiparban vannak foglalkoztatva. Az alkalmazottaknak legalább fele a legszomorúbb gazdasági helyzetben van. Még a létminimumot sem éri el a fizetésük. Ha valamennyi alkalmazott fizetését elosztjuk az alkalmazottak számával, kitaláljuk, hogy a havifizetés átlaga két és fél millió osztrák korona. Legnagyobb részük azonban még két millió korona fizetést sem kap. Az illetmények csekély voltának következménye: a táplálkozás hiánya, betegségekkel szemben ellenállóképtelenség, az öntovábbképzés lehetetlensége. Mindez nemcsak maguknak az alkalmazottaknak, hanem közvetve az iparnak is kárára válik. A vállalkozók azzal tetszelegnek maguknak, hogy szeretik alkalmazottaikat az ő „derék tisztjeik”-nek nevezni. Rosszul táplált tisztjeikkel, akik nem képesek magukat a szükséges szellemi fegyverekkel sem ellátni, nem lehet a világpiacon folyó versenyben a háborút megnyerni. Ezt tudniuk kellene a vállalkozóknak is. Még a jobban kvalifikált alkalmazottaknak, főiskolát végzett mérnököknek, kvalifikált könyvelőknek és művezetőknek is csak négy-öt millió korona a havifizetésük, sőt a vezetőállásban lévő alkalmazottaknak fizetése sem több havi négy-hat millió koronánál. De még ezeket a fizetéseket is csak a Szövetség folytonos és fáradhatatlan harcainak köszönhetik. Még ezeket a fizetéseket is úgy kellett a vállalkozóktól kiverkedni.

Ausztriai kartársaink arra a meggyőződésre jutottak, hogy a mai fizetési rendszer mellett nem képesek megélni. Ezért elhatározták, hogy egészen új fizetési rendszer életbeviteléhez indítják meg a harcot. Számolva a tényekkel, elhatározták, hogy a békebeli fizetések rendszerétől eltérnek. De nem akarnak megmaradni az inflációs korszakban kifejlődött illetmények mellett sem. Fizetésük tartós szabályozására törekednek. A fizetések normalizálásának kiinduló pontja: a létminimum. A háború előtt a vállalkozók önkényesen állapították meg a fizetéseket. A szociális átalakulásnak, amely a háború alatt és után következett be, az alkalmazottak szolgálati szerződésében is kifejezésre kell jutnia.

Az alkalmazottak létminimumát a békeviszonyokra való minden tekintet nélkül a jelen idők szociális szükségleteire és gazdasági lehetőségeire akarják felépíteni. E cél elérése végett tervezeteket terjesztettek a gyáripari vállalkozók testületéi elé, amelyben egyebek között azt kívánják, hogy egyrészt a Bécsi Kereskedelmi és Iparkamarának és az Oszták Gyáriparosok Főszövetségének szervezetei, másrészt a Bécsi Munkás- és Alkalmazotti Kamara és az Ausztriai Szakszervezeti Tanács, mint az alkalmazottak szervezeteinek képviselői, paritásos bizottságban állapítsák meg a nagykorú nőtlen alkalmazott létminimumát. A különös előképzettség nélkül való kiskorú alkalmazottakra vonatkozólag számolni kívánják a vállalkozóknak azzal a nem egészen helytálló elvennével, hogy ezek az alkalmazottak nem tisztára a maguk jövedelméből élnek meg, hanem még hozzátartozóik segítetik őket. Az előképzettség az alkalmazottak akképpen kívánják tekintetbe venni, hogy az alkalmazott, akinek négyéves szakiskolai képzettsége van, vagy kevesebb ugyan a szakiskolai képzettsége, de megfelelő gyakorlattal rendelkezik, ugyancsak a nagykorú alkalmazott létminimumát kapja meg, még pedig korára való tekintet nélkül. Egyetemi képzettségű alkalmazottak már alkalmaztatásuk kezdetekor többet kapjanak a létminimumnál, mert tekintetbe kell venni hosszabb tanulmányidejüket. Azok a kvalifikált alkalmazottak részére, akik hosszabb alkalmaztatási időre hivatkozhatnak, olyan minimális fizetést kívánják, amely a létminimum többszörösének felel meg. A tervezet már előre számol a vállalkozóknak azzal a kifogással, hogy sematizálásról nem lehet szó. Ezért a tervezet a minimális fizetések megállapításánál az alkalmazottakat három csoportba osztja: az egyikbe tartoznak a kvalifikált segédmunkások, a másikba az önálló alkalmazottak, a harmadikba a vezető állásban lévő alkalmazottak. Ezenkívül számol a tervezet az alkalmazottaknak az fizetési folytatott tevékenysége tartamával is. Ugyanannál a cégnél eltöltött hosszabb gyakorlat esetén az alkalmazottaknak fizetése kell, hogy emelkedjen.

A tervezet azt javasolja, hogy az alkalmazottak illetménye havifizetésből, remunerációból és a szabadságidőre járó pótlékból álljon. Az egyes iparágakban bizonyos mozgási lehetőségre van szükség. Ezért a tervezet szerint az új szerződés általános rendelkezéseit keretszerződésbe kell foglalni. Az egyes iparágak pótszerződésbe foglalják azután bele a számszerű rendelkezéseket.

Nagyjában ezek azok a követelések, amelyeket ausztriai kartársaink a vállalkozók testületéi elé terjesztettek. A Wiener Industriellen-Verband egyelőre elutasító álláspontot foglalt

el a tervezettel szemben. Ausztriai kartársaink számoltak is ezzel. Tudják, hogy a vállalkozók élénk ellentállást fognak tanúsítani. Arról is meg vannak győződve, hogy ezt a harcot nem lehet március-holnapra eldönteni. Meglehet, hogy egyelőre meg kell elégedniük azzal, hogy megfizessék nekik az indexszám szerint még hátralevő fizetési kötelezettséget, amely már négy százalékot tesz ki. De jövőre az indexszám teljes mellőzését óhajtják. Szilárdul elhatározták, hogy kitartanak az új fizetésrendszer mellett, és ha a harc tovább is tart, azt a legnagyobb elszántsággal folytatni fogják. Hogy a küzdelmet eredménnyel fogják befejezni, arra biztosítékul szolgál az összetartás, amely ausztriai kartársaink sorában mutatkozik.

Horovitz Jenő.

HIREK

A Magyarországi Magántisztviselők Szövetsége helyisége IV. Eskü-tér 5. I. em. 3. sz. a. van. Telefon: József 150-07 és József 150-09. Pénztári órák: 9-1 óra és 4-7 óra között.

Munkanélküliségre csak annak a tagnak van jogosultsága, aki legalább egyéves tagja a Szövetségnek és tagsági díjait mindenkor pontosan fizette.

Az állásnélküliség jelentkezése naponta délután 10-11 óra között van. Fölmondásban lévő és akik állásukat változtatni akarják, csakis - szerda kivételével - délután 5-7 óra között vehetik igénybe az állásközvetítést.

A Természetbarátok Turista-Egyesülete IV. kerületi osztálya (Belváros) február hó 18-án tartotta elsővi közgyűlését a tagok élénk részvétele mellett. A jelentések megtétele, a központ és a budapesti csoportok kiüldötteinek üdvözlése után következett az új vezetőség megválasztása.

Az új év programja a rendszeres turák és előadások mellett egy üdülő- és menedékház felé való hozása. Március hónap a következő turákat vezeti az osztály:

Március 1. A Magántisztviselők Országos Szövetsége közgyűlésére való tekintettel nincs tura.

Március 8. Békésmegyer: Ezüsthegy-Kevélynyereg-Pomáz. Találkozás vasárnap reggel 1/8 órák a Pálffy-téren.

Március 15. Hűvösvölgy-Nagyszénás-Hűvösvölgy. Találkozás reggel 8 órák a Széna-téren.

Március 22. Pomáz-Lajos-forrás-Szentlászló-Szentendre. Találkozás vasárnap reggel 1/8 órák a Pálffy-téren.

Március 29. Pomáz-Oszoly-Kevélynyereg-Obuda. Találkozás vasárnap 1/8 órák a Pálffy-téren.

Összejövetel a Szövetségben minden pénteken este 8 órák.

Vászon, szőnyeg és ruhaszövet nagykereskedőnél utalványainkra készpénzáró négy-havi részletfizetésre kapható. Utalványok pénztárunknál és a pénzeszedőknél kaphatók. Itt hívjuk föl kartársaink figyelmét arra, ha a kedvezményt nyújtó cégekkel vagy intézményekkel szemben bármilyen panaszuk van, úgy azt szíveskedjenek nyomban nálunk bejelenteni.

A remuneráció ügyében felhívjuk a kartársak figyelmét arra, hogy azoknak, akik az 1924. év folyamán léptek ki állásukból és volt cégüknek remunerációt az összes alkalmazottaknak fizettek, - azoknak a cégnél eltöltött idő arányában a remuneráció kilépésük dacára jár.

Kedvezményes fogorvosi rendelések. *Lajta Márkus dr.* fogorvos (VI, Podmaniczky-utca 9. II. em. 16. rend. 2-6-ig) és *Veszprémi Olga dr.* fogorvos (VI, Liszt Ferenc-tér 4. II. em. 3. rend. 3-6-ig) tagjainknak utalványainkra igen jelentős kedvezményeket nyújtanak. Nevezetkezz a legteljesebb bizalommal fordulhatnak tagjaink.

Színházjegyekedvezmény. Színházjegyet a legtöbb színházba nagyon korlátozott számban és csakis hétköznapokra kapunk. Mindig hétfőn délután tudjuk meg, hogy a hétre mely előadásokra és mennyi jegyre adhatunk ki utalványt, mindenki tehát saját érdekében már hétfőn jegyeztesse elő jegyzettségét.

Ügyésznök dr. Bánóczy Dénes ügyvéd, tagjainknak, szerda kivételével, naponta délután 1/7-1/8 óra között áll rendelkezésre az 5-ös számú szobában.

A „Magántisztviselő-Könyvtár” fizetéseinek megvásárlása minden öntudatos magántisztviselő kötelessége. Kaphatók darabonként 7000 koronáért a Szövetség pénztáránál, beszerzési csoportunkban és pénzeszedőinknél.

Öt esztendő szakszervezeti mozgalmának nemzetközi fejlődését ismerteti érdekesen, eredeti dokumentumok alapján *Kertész Miklós* kartársunk könyve, „A nemzetköziség útja”. Kapható beszerzési csoportunkban és pénzeszedőinknél.

Beszerzési csoportunkban mindennemű fűszer, háztartási és divatárak mélyen leszállított árban kaphatók. Ugyanítt *könyvoszállítók* rendkívül előnyösen ad mindennemű szépirodalmi és tudományos munkát részletfizetésre is.

Özvegy- és árvasegélyalapunkra szabályzatunk értelmében március hónapra is 2000 korona fizetendő.

Levél Amerikából. Kedves titkár kartárs! Szerettem volna már régen beszámolni a tisztviselők helyzetéről itt, de eddig nem nagyon tudtam megtenni, mert őszintén szólva, nem igen sokat tudok erről a kérdéstről. Az én jelenlegi foglalkozásom egy kissé távol esik az irodai munkától, így csak annyit voltam képes eddig megtenni, hogy úgy mint odahaza azelőtt, a tisztviselők nincsenek valami rózsás helyzetben. Hogy most hogy élnek otthon a tisztviselők, sajnos, sokszor van alkalmam hallani és igen sajnálom, hogy az ő állandó küzdelmük még mindig nem ért véget.

A gazdasági viszonyok általában igen rossz-szak most Amerikában. Sok a munkanélküli. Csak egynehány szakmában volt egy kis élet, főképpen az építkezésnél.

A keresettel úgy van, hogy aki dolgozik, különösen szakmunkás, nagyszerűen megél, de a baj az, hogy ugyszólván minden szakmánál 4-8 hónapos szünetek vannak (szezon után), amikor azután a legtöbb ember, egyéb megoldás híján, ölbetett kézzel várja a munka megkezdését. Talán ezért van az, hogy a tisztviselő, akinek mégis félig-meddig állandó munkája van, a fizikai munkással szemben aránytalanul kisebb fizetésben részesül.

En eddig a legközönségesebb fizikai munkát végeztem, mint önálló vállalkozó szerettem munkát. Miután építkezésnél voltam elfoglalt, többet kereshettem, mintha gyárban dolgoztam volna. Most, hogy az angol nyelvet kezdek boldogulni, irodába szándékszem menni, legalább is a tél tartamára.

Befejezésül, hogy ha egyelőre egyéssel nem tudok, legalább jó tanácsal segítsek: okulva saját tapasztalataimon: ha egy tisztviselő ide kijönni szándékozik, feltétlenül tanuljon valamely mesterséget, akármennyire kezdőlegesen is.

Egyébként sokszor gondolok kellemesen szakszervezetemre, melyhez oly sok szép emlék fűz és ha jobban fog menni a dolgom, szándékom nemcsak a visszaemlékezéssel bégni.

Kérem, fogadják legjobb kívánságaimat.

Készséges hívők Fehér Rezső.

A Corvinia Általános Biztosító Részvénytársaság. A magyarországi munkásmozgalom egy újabb, gazdasági téren működő intézménnyel gyarapodott. A „Törökves” Takarékpénztár igazgatósága hosszas tanácskozások után, amelyekben a szervezetek képviselői is résztvettek, elhatározta, hogy működésbe helyezi a főt-megnevezett biztosító intézetet, amely hivataly lesz a szervezett munkásság ezirányú szükségletét is kielégíteni. Külföldön a munkásmozgalom keretén belül mindenütt működnek ilyen biztosító társaságok, amelyek egyrészt a biztosított munkásság érdekeit szolgálják, másrészt pedig a munkásmozgalom hatalmas, szilárd oszlopaiként emelkednek ki. A munkásságnak ez a biztosító intézete lehetővé teszi a szervezett munkásságnak, hogy csekély befizetés mellett aggloráról gondoskodjék és elhalálózása esetén családját a nyomortól megvédje. A Corvinia Biztosító Társaság a többi biztosító intézethez hasonlóan az elemi biztosítás minden ágazatával foglalkozik és így alkalmat ad a kartársaknak arra, hogy életbiztosítás megkötésén kívül hajlékukat tűz és betörés ellen is biztosíthatják. Ezért örömmel kell üdvözölnünk a „Törökves” Takarékpénztár új alapítását, a Corvinia Általános Biztosító Részvénytársaságot. Bár a jelenlegi gazdasági viszonyok nem kedvezők, mégis azt kell remélnünk, hogy ezen-tul a kartársaknak sokkal nagyobb százaléka köt majd életbiztosítást, mint eddig. A Corvinia a szervezett munkások intézménye, tehát a főmaradó haszon a munkásintézmények fejlesztésére szolgál. Így erősíti majd az új intézmény az általános munkásmozgalmat. A Corvinia biztosító társaság központi irodahelyisége az Általános Fogyasztási Szövetkezet székházában, VII. Rákóczi-ut 42. sz. alatt nyertek elhelyezést, ahol mindenféle biztosítási ügyben a szaktársaknak a megfelelő fölvilágosítást adják és mindenképpen rendelkezésükre állnak.

A Budapesti Általános Munkásdalgelyet, a Pesterzsébeti Általános és a Szabadsg-dalkör, az Úpesti Riadó, a Kispesti Szervezett Munkásdalgör, a Soroksárpéteri Általános Munkásdalgör, a Nagytétényi Vasas-dalgör, a IX. kerületi Összhang-dalgör, az Alkohollelens Munkásdalgör, valamint a Munkásdalgelyet Szövetségének zenekara hangversenye március hó 8-án, este 8 órák lesz a Zeneakadémiában. Jegyek 10, 15, 20, 25 és 30 ezer koronás árban kaphatók az összes résztvevő dalárdák, valamint a zenekar összes tagjainál.

Gogoly Nikolaj: Tanyai esték. A realiztikus irányú orosz irodalom első uttörőjének és megteremtőjének nagyszerű humoros írása jelent meg magyarul „Tanyai esték” címmel. Mintha egy öreg mészár mesélne esténként vaktában különböző dolgokat élményeiből és tapasztalataiból, azonban a mesésövés mestertől módja egy kerek egészé fűzi össze a groteszk, fantasztikus, vidám történeteket és elvonulnak előttünk Gogoly szülőföldjének tájképei, lakói sajátos erkölcsiükkel, babonáikkal, groteszk népszokásaikkal, vallási legendáikkal. Az egész a könyv egy vidám, fiatal, nyíltívű közök jóízű kacagása s az olvasó amellett, hogy mély bepillantást nyer a primitív emberképek világába, szintén jóízű kacag az egymást követő furábbal furább dolgok fölött. Gogoly pompás írását Kiss Dezső fordította orosz eredetiből magyarra. A könyv elé *Migray József* elvtárs bevezető tanulmányt írt Gogoly iradalmi munkásságáról. A csinosan kiállított könyv ára szervezett munkásoknak 32,000 korona, jobb papíros 40,000 korona. Kapható a Népszava-könyvkereskedésben, VII. Erzsébet-körút 35 és a szervezeti könyv-árusoknál.

Felelős szerkesztő és kiadó: Kertész Miklós, Szerkesztőség és kiadóhivatal: IV. Eskü-tér 5. I. em., 3. szám alatt.

Világosság-könyvnyomda Rt., Budapest VIII. Conti-utca 4. Műszaki igazgató: Deutsch D.